

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

2000. GADA FEBRUĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

51. GADA GĀJUMS

NR. 2. (611.)

SABIEDRĪBA UN POLITIKA

Vispārējā sabiedrībā, vai tas nu mums patik vai nepatik, savu lomu spēlē dažādas politiskas ievirzes un atzīpas. Katrai no tām ir savas prasības un iespējas. Tās nosaka šīs sabiedrības locekļi, vadoties no savas pieredzes un izglītības. Jau no laika gala jeb kuŗas sabiedrības politikā izveidojušies galējie pretpoli, kuŗu saknes ir "par un pret", labais un ļaunais un citi. Šo pretpolu cīņa izraisa gan sadursmes, gan prasības, gan vēlmi pēc sadarbības un vienības. Ne reti mēs politiku apzīmējam par kaut ko sevišķi negatīvu. Par politiķiem mēs dažkārt sminam un pat nievājamies, sakot, ka ar politiku nenodarbojamies, neskatoties uz to, ka mēs katrs savās dzīvēs dzenam un veidojam paši savu politiku, ko parasti pārnesam uz to sabiedrību, kuŗas daļa vēlamies būt vai kuŗā esam nonākuši dažādu apstākļu dēļ. Tā nu no sava veida politikas nevar izvairīties neviena sabiedrība, sākot ar pamatvienībām, kā individiem un ģimenēm, un ejot uz lielajām, kā tautām un valstīm. Un lai šo politiku veidotu, pielietojām dažādas metodes un sistēmas. Ja tās mums nav pa prātam, varam nonākt opozīcijā, varam pāriet uz citu sabiedrību, varam darboties citā politiskā virzienā. Izvēle ir mūsu. Jeb kuŗā sabiedrībā noteicošās ir, tā saucamās, kopējās intereses, respektējot cilvēciskās tiesības. Un te nu varam nonākt visdažādākās pozīcijās, kuŗas modernajā pasaulē apzīmē par dzīves realitātēm. Šo realitāšu ir tik daudz, ka atsevišķajam sabiedrības loceklim bieži vien nav iespējams visām tām izsekot, vai viņš vienkārši to nevēlas darīt. Ja līdz šim bija iespējamas pārskatāmas sabiedrības, šobrīd tās veidojas globalizācijas un elektronikas aspektos, kas daudziem individiem ir pilnīgi sveši un dažkārt neizprotami. Un šo piemēru ir tik daudz, ka mums katram ir sava mēraukla, kā tos uztvert un mērit. Un viss tas kopā veido mūsu sabiedriski politisko ievirzi sabiedrībās, kuŗās ņemam aktīvu vai pasīvu dalību. Par mūsu līdzdalību sacenšas dažādas sabiedrības. Ja esam kādā no tām iesaistīti, varētu gādīties arī tā, ja nespējam, negribam sekot vispārējās vadības principiem un vēlmēm, varam kļūt tām nevēlami, no tām izstumjami, neskatoties uz to, ka vienības vārdā sakām, ka sabiedrībai vajadzīgs ikviens tās loceklis. Un tā nu veidojas aplī, kas ir nemitīgā sacensībā par jeb kuŗa individa iesaistišanu vai noraidīšanu savā lokā. Reizē nonākam pie filozofijas vai prātniecības, kas mūsu puses vārdnīcā rakstās ar "z", bet citiem šķiet būtu jāraksta ar "s". Kā indivīdi pieslejamiem vienai vai otrai grupai, vai veidojam savu, no piekritējiem vai opozicionāriem kļūstam par neatkarīgajiem. Šī parādība redzama plaši izplatīta, it sevišķi Latvijā. Un tā nu šie sadzīves aplī griežas bez mitas un ietekmē mūs visus, un katrā no tiem ir sava politika un savi politiķi. Vispārinot varam nonākt pie atzinuma, ka bez politikas un politiķiem iztikt nevaram un neiztiksim. Un ja tā, tad atšķirības ir tik starp to, kādus politiķus izvirzām un atbalstām - labākus vai sliktākus. Kādus padomniekus izvēlamies, kādu filozofiju (filosofiju) paši veidojam un kuŗai sekojam.

Mums, kā latviešiem un atjaunotās Latvijas pilsoņiem, prātā iesēdies lauksaimniecības jautājums. Uzsvērti runājam par lauksaimniecības nozēlojamo stāvokli Latvijā, tāpat kā par citiem apstākļiem, jo savā ziņā pārspīlētā veidā vēlamies, lai atgrieztos bijušie laiki, lai lietas notiktu tā, kā tām būtu jānotiek mūsprāt. Diemžēl, dzīvojam "jaunā pasaulē", kas mainās tik strauji un kuŗā politisko pretpolu cīņas kļūst arvien negantākas, un tā ar mums vairs nerēķinājas. Nerēķinājas ar ierastajiem grupējumiem, veido savus, pielieto līdzekļus, kas mums sveši. Mēs sakām, ka citi nespēj saskatīt mūsu agrākās lauksaimniecības vērtību un ka tie to iznīcina. Bet kā tad ir citur, piemēram,

pasaules kviešu klēti Kanadā? Nu gandrīz gluži tāpat. Piekta daļa lauksaimniecību (bieži vien tūkstošiem hektāru lielas) gada laikā aizgājušas bankrotā. Zemo cenu dēļ kādreiz varenā lauksaimniecības valsts nespēj pasaules tirgū sacensties, saimnieciskie zaudējumi gada laikā sasnieguši 17%! Ar zemkopību nodarbojas vairs tikai nepilni divi no simts iedzīvotājiem, un tie prasa pēc iestāžu atbalsta, lai izdzīvotu. Protestē, ieņemot provociālo parlamentu Saskačevanas provincē un nīkstot tajā nedēļām ilgi. Provinces valdība nelokama - mēs nevaram jums palīdzēt, griežaties pie federālās. Pēdējā: mēs varam tikai tik daudz, pārējais jāveic jums pašiem - jāpārkārtojas! Starplaikā maizes cenas nemitīgi ceļas. Turklāt, organisko pārtikas līdzekļu aizstāvju ietekmēti, ļaudis labprāt izdot vēl daudz lielākus līdzekļus par speciālmaizēm, kuŗas sevišķi garšīgas cepj uz vietas beķerijas lielveikalos un prasa par tām trīs un vairāk reizi lielākas cenas! Modernās tirgzinības spēks. Savs labums tiem, kas iemācījušies ražot linsēklas, saules puķes un citus noderīgus augus, kuŗu produktus izlieto jauno maīžu cepšanai! Bet parasti tie nav kanadiešu zemnieki, no kuŗiem šo mantu pērk, bet gan zemnieki pavisam citā pasaules malā, kas, lai izdzīvotu, ir gatavi to ražot un pārdot par zemāku cenu. Citiem vārdiem, globalizācijas brīvais tirgus ir nežēlīgs. Tas neskatās, kas notiek ar atsevišķu individu, - tam svarīgs ir tikai tas, vai tirgus ir atnesis peļņu.

Un tā tas ir visos sadzīves veidos. Žēlsirdīgo (medicīnisko) māsu stāvoklis Kanadā ir nozēlojams. Desmit gadu laikā alga samazinājusies (!) par piekto daļu, darba slodze divkārt tik liela. Līdz ar to cieš medicīniskā aprūpe. Situācijā nepalīdz demogrāfiskās pārmaiņas, kuŗu rezultātā jāārstē arvien lielāks veco ļaužu pulks un par to jāmaksā šodienas pelnītājiem! Un ne tikai tas, dienvidus kaimiņš - Savienotās valstis - spēj un maksā vairāk, sola labākus darba apstākļus, jo saimnieciski šobrīd ir ļoti spēcīgas - un kanadiešu māsiņas tikai dažus gadus pēc skolas beigšanas ir prom uz turieni! Smadzeņu tirgus, personīgās labklājības izvēle. Paredz, ka desmit gadu laikā Kanadai būs vajadzīgas 125 tūkstoši jaunas māsiņas. Kur tās ņemt? Pasaulē netrūkst šai profesijai piederīgo (arī latvietes Latvijā!), kas par katru cenu gribētu nonākt tālajā sapņu zemē, bet Kanada patlaban vēl nevēlas viņas ņemt pretim. Tās sēž imigrācijas birojos un cīnās par savām tiesībām. Individs, kam ir tikai viens mūžs un kas nedomā par aizsaules mūžu, grib to nodzīvot pēc iespējas labākos apstākļos. Tādēļ tas uzteic (mainā) darbus, dzīves vietu, imigrē uz dažādām pasaules malām, radot problēmas jaunajās mājās vietās, kur tas it kā apdraud pastāvējušās tradīcijas un dzīves veidu. To pierāda trauksme Eiropas savienībā sakarā ar politiskām izmaiņām uz politiskā labā spārņa pusi. Tiekl izgudroti visādi triki un paņēmieni, kā panākt šos privātās dzīves uzlabojumus. Jaunākais - afgāņu lidmašīnas nozagšana un novirzīšana uz Angliju, lai tās pašāžiepi varētu pieprasīt azila tiesības; ķīniešu dārgi apmaksātā Klusā okeāna šķēršošana kravas tvertnēs bīstamos kuģos.

Kā lai pastāv mūsu mazās sabiedrības plašajā pasaulē un mazā Latvija lielajā valstu saimē? Kāda politika šē izvēršama, kāda nesis gaidītos augļus? Tie ir grūti jautājumi, kuŗiem meklējam atbildes, bet ne vienmēr atrodam pareizās. Nākas maldīties, nākas mainīt kursu. Demokrātija to pieļauj, kamēr totalitārisms noved pakļautībā. Ja būsim darbīgi, ja attīstīsim jaunas pieejas, sniegsim viens otram palīdzīgu roku, tas varētu notikt, iesaistot Latvijas valsts darbā ikvienu mazo Latviju, kur gan tā arī neatrastos. Šādai politikai būs pretinieki gan pašos, gan citos, bet varbūt tā ir vienīgā, kas nodrošinātu mūsu pastāvēšanu, kā to gadu tūkstošus ir veikuši žīdi. Daudziem no mums

pretīgas ir viņu metodes, viņu sistēma, bet tas židu neuztrauc. Tiem mērķis ir skaidrs - mums jāpastāv, lai kādas arī nebūtu grūtības. Politika un tās ieroči pielāgojami katrai jaunai realitātei. Jautājums - vai mēs, latvieši, to varētu panākt, vai spēsim izaudzināt tādus politiķus, kas prot un var izvest tautu no patreizējās situācijas uz labāku nākotni. Vai mēs tādus vispār gribam? Mūsu valsts prezidente Dr. Vaira Viķe-Freiberga to dara, pielietojot savu Kanādā iemantoto dzīves pieredzi. Iesim viņai un latviešu tautai talkā, kļūdami veiklāki un atjautīgāki politiķi mūsu mazo sabiedrību veidošanā un uzturēšanā un reizē paturot savu vienreizējo identitāti, kurai ir sava vieta arī šodienas un nākotnes pasaulē. □

§ § § § § § § §

SABIEDRISKI NOVĒLĒJUMI 2000. GADAM UN TĀLĀK...

* *Latvijai*: izešanu no klubīņu, kliķu, bodišu un uzpērkamu 'frakciju' politikas; birokratijas sapurināšanu; jaunas pilsonības, atbildības garu; darba tikuma atjaunošanu; un pagriezieni uz istu demokrātiju.

* *Latvijai*: pilnīgu ieiešanu Eiropā, tās koptirgū un NATO aizsardzības joslā.

* *Latvijas diplomatiskam dienestam*: atmodu un apkērigu, aktīvu iestāšanos publiskās debatēs, kad aizskārta latviešu un Latvijas labā slava.

* *Latvijas prezidentei Vairai Viķei-Freibergai*: izturību, līdzsvaru, neapsikstošu trāpīgu vārdu krājumu, veselīga humora garu un... gaumīgāku frizētāju.

* *Latvijas valdībai*: noteiktāku stāju pilsonības un valodas 'jautājumos', padrežīma noziegumu izmeklēšanā, izglītības-kultūras attīrīšanā un korupcijas izravēšanā.

* *Kanadas valdībai*: pirkstu ārā - un normālu savstarpēju bezmaksas vizu režīma nolīgšanu ar Latviju.

* *Sarmītei Bultei*: minimālu interesi par latviešu un Latvijas problēmām.

* *Kanadas Starpvaldību ministram Stefanam Dijonam*: apgaismību, ka Latvijas (valsts) 'izstāšanos' no sabrūkošās padomijas (resp., neatkarības atjaunošanu) nevar pielīdzināt Kvebekas (provinces) tendenciozām 'neatkarības-partnerības' tieksmēm.

* *Kvebekas separatistu vadonim Bušāram*: Gluži mierīgu aiziešanu pensijā. Līdz ar to...

* *Visiem 'palīdzību Latvijai' pasākumiem, fondu līdzekļu piešķirējiem*: apdomu. Kur un kam 'palīdzība' isti aiziet, vai tā ko paliekošu panāk... un vai viena tās daļa drīzāk nederētu diasporā vēl palikušajiem (un viņu darbiem)?

* *Bijušajiem trimdiniekiem, tagad diasporiešiem*: Kaut kādu plānu nākamajiem 10 gadiem.

* *Tautiešiem diasporā, kas tiesīgi saņemt Latvijas pilsonību*: dūšu un rēķinu noslēgšanu. Līdzšinējie atprasītāju 12 % ir diezgan pliekans 'cīņas' rezultāts.

* *Jauniešu organizācijām*: vienu ballīti, kongresu mazāk; vienu semināru, 'ko tagad darīsim?' apdomu vairāk.

* *LNAK*: jaunu maiņu, redzamību un atsaucību sabiedrībā. Mazāk 'noteikšanu', vairāk uzklausīšanu.

* *Krievijai*: Padrežīma atlieku iztīrīšanu, Gulaga sariņķotāju sameklēšanu un tiesāšanu, pilnīgu pagātnes grēku apgaismošanu un apņēmību nekad vairs 'gaidīt (vienalga kādas) pavēles no augšas'.

* *Visām palikušām padomijas 'republikām'*: Krievu virskundzības un ietekmes galīgu nokratišanu.

* *Visai Austrumeiropai*: pilnīgu uzņemšanu NATO un Eiropas kopienā.

* *Krievijas militāristiem*: imperijas atjaunošanas tieksmju nožņaugšanu, padevību demokratiskai valdībai, norīkošanu pie kartupeļu rakšanas.

* *ASV publikai*: vairāk kā 50% piedalīšanos šī gada vēlēšanās un labi financētu idiotu noraidīšanu.

* *ASV likumdevējiem*: minimālu sirdsapziņu un pienākuma sajūtu. Ja 'gudri cilvēki' nevar (vai negrib) no stulbeņu un kriminālistu rokām izņemt patšautenes, spridzekļus un granātas, velti runāt par 'brīvu sabiedrību', 'drošību' u. c. abstraktiem principiem.

* *Pasaules koptirgus organizētājiem*: vides pasargāšanas un strādnieku interešu ietveršanu 'labuma' aprēķinos. \$ 150 kedas, ja tās ražo 'trešās pasaules' bērni (alga \$ 3 dienā), bet sludina sporta slavenības (viens ligums \$ 30 miljoni) ir pretīgas izmantošanas kalngals.

* *Ekonomistiem*: grēksūdži. Smieklīgi maz no 'pareģotā' piepildījies - bet jaunu, uzpūtīgu pareģojumu netrūkst. Obligātu financeri Sorosa grāmatas izlasīšanu. Saprašanu, ka 'tirgus vērtības' nav un nebūs 'sabiedriskas vērtības'.

* *Televīzijai un preseī*: mazāk piedauzības, sensāciju, sekluma, laiskuma, iedomības; vairāk čakluma, gudrības, apgaismošanas un kalpošanas publikai.

* *Mūsu 'mazai preseī'*: modru garu, ilgu mūžu un neatkarīgu pastāvēšanu!

* *Mūsu 'lielai preseī'*: stipri mazāk jau zināmu Latvijas materiālu atkārtošānu, atjaunotu svaigumu un pāriešanu Timekli.

2000. gada janvāri

Juris Mazutis

§ § § § § § § §

MŪSU DEVUMS LATVIJAI

Ir atkal aizritējis sprāgs darba gads. Kanadas latviešu aprūpes apvienība atskatās uz paveikto un domā par savu darbību nākotnē. Pērn, pēc ļoti daudz humānās palīdzības saiņu nosūtīšanas uz Latviju, mēs domājām, ka tas turpmāk vairs nav nepieciešams. Un tomēr - daudzo trūcīgo tautiešu vēstules lika mums savas domas mainīt. Mūsu apvienības atbalstītāji un aktīvie dalībnieki arī šai gadā sarūpēja apģērbus, apavus un daudzas citas ikdienai nepieciešamas lietas. Un mēs aizsūtījām uz Latviju 83 lielus saiņus.

Visvairāk mums rūp mazie vanadzēni, jo tā ir Nacionālo DV nākotne. Viņiem esam iegādājuši un nosūtījuši uz dažādām NDV nodaļām 420 baltos krekliņus, 110 sporta krekliņus un biksītes. Ari vairākus baķus zilo drānu vanadzēnu formas cepurītēm, kakla saitēm un uzplecišiem. Bērniem nosūtītas arī citas drēbes un apavi. Daudz no tā tika izdalīts vanadzēnu vasaras nometņu dalībniekiem "Apneros". Nosūtījām uz "Apneriem" vairākus desmitus video filmas par dabu, zvēriem, dzīvnieku pasauli utt. Tagad tās bērni varēs noskatīties brīvdabas izrādēs. Mūsu apvienības biedri un atbalstītāji deva savu artavu vanadzēnu nometņu nodrošināšanai, tāpat ziedoja līdzekļus vanadzēnu sporta sacensību un citu pasākumu organizēšanai. Pēc abām vasaras nometnēm "Apneros" visas vanadzēnu vienības saņēma dāvinājumā un aizveda mājās vērtīgus grāmatu saiņus. Tas ir labs papildinājums viņu skolu bibliotēkām. Mūsu atbalstītājs rakstnieks Krišs Sidars la-

bākiem vanadzēniem, kas izcēlās darbā un sporta sacensībās, dāvāja lielu skaitu savu grāmatu. Par to viņam pateicība no mūsu apvienības un arī Latvijas vanadzēniem.

Neesam aizmirsuši Latvijas zemes sargus. Viņu vajadzībām nosūtījām zābakus. Piecām robežsardzes pārvaldēm tika 35 pāri katrai. Apvienība palīdzējusi arī bērnu namam "Zīlūks".

Šoruden no mūsu saimes uz mūžu šķirās aktīvie sabiedriskie darbinieki Zigurds Akots un Laima Laimite. Viņu bērēs ziedu vietā dāvāto naudu nosūtījām palīdzības darbam Latvijā. Šis 4200 dolāru lielais ziedojums, ko saņēma vecie leģionāri, slimie un maznodrošinātie, grūtā brīdī bija jūtams atspaidš. Ar žurnāla starpniecību kopā ar Ilmāru Laimīti pateicos visiem, kas ziedoja šo naudu.

Mūsu apvienības redzes lokā vienmēr ir bijusi NDV lauku saimniecība un jaunatnes darba centrs "Apneri". Saimniecības vajadzībām esam nosūtījuši dažādus darbarikus, saimniekiem un talciniekiem - apģērbu un apavus. Taču pats nopietnākais devums bija atbalsts labības kombinātai iegādei un līdzekļi 2 aku rakšanai. Esam gandarīti, ka beidzot "Apneros" nu ir savs dzeņamais ūdens, ūdens vads ievilkts mājā un kūti. Tagad civilizētāki dzīves apstākļi ir saimnieku - Šulcu ģimenei un normālāk vanadzēnu nometņu laikā varēs strādāt pavāri. Esam centušies visiem iespējamajiem līdzekļiem sekmēt šīs saimniecības izaugsmi un, galvenais, laba vanadzēnu un jaunatnes centra izveidi. Par lielo ieguldījumu un pašreizējā darbu "Apneros" mūsu sirsnīgs paldies jaunajiem saimniekiem Lilitai un Jānim Šulciem, viņu bērniem - vanadzēniem Mārim un Zanei par aktīvo līdzdarbošanos visos darbos un pasākumos, bet vislielākā pateicība pienākas Aleksandram Kalvānam par pašreizējā darbu "Apneru" veidošanu.

Īpaša pateicība Verneram Cinim par vairākiem naudas un mantu ziedojumiem.

Kanadiešu latviešu aprūpes apvienība sirsnīgi jo sirsnīgi pateicas visiem labvēļiem par ziedojumiem. □

Aina Selga,

Kanadas latviešu aprūpes apvienības dalībnice
un NDV pastāvīgā pārstāve Kanādā.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

KĀ STRĀDĀT TĀLĀK?

Māc. Arveds Celms, kas jau 8 gadus ir strādājis lielo palīdzības darbu, sūtot drēbes un uzturu uz Latviju, janvārī, Toronto latviešu centrā, ziņoja, ka esot nonācis grūtībās. Martā izbeidzoties mantu noliktavas īre un jauna vieta vēl neesot atrasta. Ja to atradīšot, tā būšot daudz dārgāka par līdzšinējiem \$ 1.500 mēnesī. Otrā, vēl lielāka problēma, esot, ka viņa neatvietojamais grāmatvedis Bruno Logins no darba aizejot un esot grūtības atrast kādu viņa vietā. Mācītājs Loginu slavīnāja kā vienu, kam sirds un dvēsele bijusi par savu novadu Latgali. Varēja saprast, ka mācītājs viņa vietā vēlētos kādu citu latgalieti, tik pat dedzīgu rūpēs par saviem ļaudīm. Baltvācieši no Kičineras apvidus un Toronto esot bijuši devīgākie mantu sagādātāji, kā arī dažas baznīcas.

Tālāk mācītājs Celms pastāstīja par saviem pēdējiem vērojumiem. Kaut saimniecība Latvijā arvien vēl esot ļoti grūtā stāvoklī un cilvēku morāle zema, parādīties arī pozitīvas zīmes, kas dodot cerības, ka Latvija atplauks. 50 gadu režīma sekas esot manāmas visos sabiedrības slāņos.

Ar rūgtumu viņš pieminēja naidīgos fondus, īpaši Brīvības fondu, kas kategoriski noraidot katru lūgumu pēc finansiālas palīdzības, aizbildinoties, ka statūti paredzot atbalstu tikai politiskiem mērķiem. Kad kāds no klātesošiem iebilda, ka Brīvības fonds daudz naudas izdodot saviem valdes locekļu ārzemju ceļojumiem, PBLA loceklis un LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs to atspēkoja,

minēdams konkrētus skaitļus - no \$ 300,000 tikai \$ 20,000 izdoti ceļojumiem, kamēr viss pārējais tēmēts uz daudz bērnu ģimenēm. Kaut ceļa izdevumiem izdotā summa liekotos liela, tā tomēr nepieciešama, jo neesot iespējams šos izdevumus segt privāti. Starp citu, T. Kronbergs pārmeta Kristus Dārzam, kas viņam apvainojoši esot liedzis izsniegt zināmas nodokļu atlaides kvītes. Tā kā klāt nebija neviens no Kristus Dārza, kas pārzinātu tā grāmatvedību, izteiktie pārmetumi nesaņēma atbildes. Cik zināms, Kristus Dārza Foundation grāmatvede nekad nepielaistu kaut mazāko nelikumību arī šo kvišu ziņā, Starp citu, sabiedrībai būtu jāzina, ka Kristus Dārza valdes locekļi savus ceļa izdevumus uz sēdēm noziedo un paši maksā pat par vakariņām valdes sēžu dienā.

Jānis Mežaks, arī PBLA valdes loceklis, šai lietā konkrēti izteicās, ka šīs apvienības valdes locekļu vairākums nākot no ASV un tamdēļ Kanadas intereses ne vienmēr viņiem esot saprotamas un vispār interesējot.

Tālāk A. Celms, runājot par skolām Latvijā, izteicās, ka varētu pensionētos skolotājus izmantot pret mazu atalgojumu, piem., \$ 100 mēnesī, lai viņi skolēniem ārpus stundām mācītu par nacionālām vērtībām, mūsu tautas vēsturi un tradīcijas. Nāca ierosinājums, ka šim projektam varētu pieprasīt līdzekļus no Latviešu fonda, jo tā noteikumi atbilst tieši šāda veida projektiem. E. Upenieks izmantoja izdevību, lai klātesošajiem ieteiktu kļūt par šī fonda dalībniekiem, aizdodot vai noziedojot \$ 1,000. Tas tad dotu iespēju balsot arī par šo projektu un saņemt naudu pat līdz \$ 10,000. Mācītājs pateicās par ideju.

Vēl izteicās Gunārs Šubīšs no DV, atgādinot īpaši rūpēties par kaŗa invalīdiem, par visiem, neraugoties, kuŗā pusē cīnoties viens otrs ir ticis ievainots. Ēvalds Lejiņš, kas klusībā jau gadiem apgādājis savas Gaujienes skolas bērnus ar siltām pusdienām, ieteica katram atcerēties savu skolu un darīt tāpat, jo daudziem bērniem tā varbūt esot vienīgā maltīte, kas apmierina izsalkumu. □

E. U.

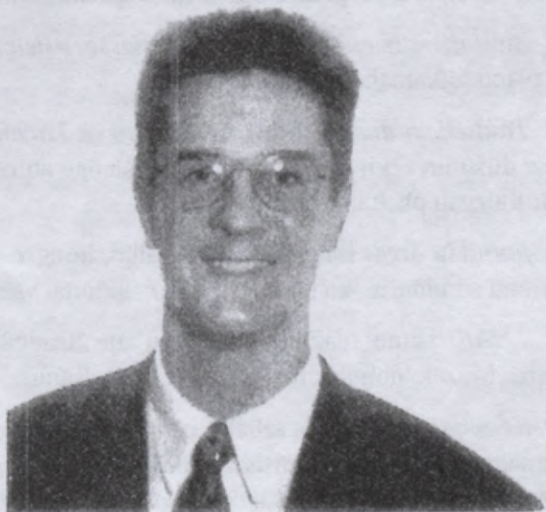
☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

ATZINĪBA FOLKLORISTAM UN FOLKLORAS STUDIJU VEICINĀTĀJAM

Jāņa Bieriņa Piemīņas Fonda balva 2000. gadā
Guntim Šmidchenam, Sietlā, ASV

Fonda valde par 2000. gada balvas saņēmēju ir izvēlējusi folkloristu **Gunti Šmidchenu**, kas ir mērķtiecīgi un rosīgi darbojies baltiešu folkloras apzināšanā un veicināšanā.

G. Šmidchens dzimis Čikāgā, apmeklējis vietējo latviešu skolu, Gaŗezera vidusskolu un latviešu valodas kur-

Guntis Šmidchens

sus Rietummičiganas universitātē Kalamazū. Viņš jau agri sajūsminās par latviešu un igauņu tautas dziesmām, un, var teikt, turpmākās studijas ir tiekšanās izprast dziļāk to nozīmi tautu dzīvē.

Pēc bakalaura grada iegūšanas viņš saņem vairākus apbalvojumus un stipendijas un iegūst divus maģistra gradus Indiānas universitātes Folkloras institūtā; pirmo krievu un Austrumeiropas zinībās, otro, rakstot tezi par Čikāgas latviešu dzīves stāstiem. 1996. g., arī Indiānas universitātē, G. Šmidchens iegūst doktora gradu par disertāciju *A Baltic Music: The Folklore Movement in Lithuania, Latvia and Estonia, 1968-1991*.

1993. g. viņš sāk strādāt Vašingtonas universitātes Skandināvu departamentā Baltijas studiju programmā (pirmā šāda programma ASV), kur viņš pasniedz kursus latviešu, lietuviešu un igauņu valodu mācībās, kā arī kursus par folkloru un baltiešu kultūru. Ar 1998. g. viņš kļūst par lektoru Vašingtonas universitātē.

Bez studijām un darba universitātēs G. Šmidchens ir bijis rosīgs daudzos baltiešu kultūrālos pasākumos un viņa raksti par baltiešu kultūras jautājumiem publicēti ASV un Vācijā. Viņš ir piedalījies daudzu nozīmīgu folkloras pasākumu izveidošanā. Tā, piemēram, viņš bijis Baltijas Studiju veicināšanas biedrības konferences viceprezidents, viens no Latvijas delegācijas vadītājiem Amerikas folkloras svētkos un ir nodrošinājis baltiešu piedalīšanos dažādās konferencēs.

G. Šmidchens ar kundzi Zintu, dz. Briede, dzīvo Sietlā, Vašingtonas pavalstī.

Jānis Bierīšs bija ilggadīgs žurnāla Jaunās Gaitas atbildīgā redaktora vietnieks. Fonds dibināts pēc viņa norādījumiem, lai veicinātu viņa mūža darbu - latviešu kultūras jaunradi un pastāvēšanu. Kopš 1997. gada fondā ietilpst arī ziedojumi Laimoņa Zandberga piemiņai. Nākošais piešķirums, tāpat kā šogad - ap US \$2000, paredzēts 2001. g. janvārī. Kandidātu vārdus un motivāciju lūdzam sūtīt Jaunās Gaitas redakcijai, 23 Markland Drive, Etobicoke, ON, Canada M9C 1M8.

P. Cakuls JBPF vārdā,
Hamiltonā, Kanadā

MŪŽAM MIRDZĒT BRĪVĪBAS PIEMINEKĻA ZVAIGZNĒM

Ir aizvadīts ne tikai gads, bet esam pārkāpuši arī gada simta sliekšni. Varam atskatīties uz beidzamo gadu dekādi, tās iecerēm, sasniegumiem un par nožēlu uz vienu otru vilšanos. Šīs rindīņas netiek rakstītas, lai pieskartos negatīvam, bet gan lai vērstu sabiedrības atkārtotu uzmanību uz pozitīvu, ļoti sekmīgu pasākumu - **Brīvības pieminekļa atjaunošanu**.

Nav noslēpums, ka šī pasākuma nenogurstošs dzinēj spēks ir Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda valdes priekšsēdis, bijušais hamiltonietis, tagad Rīgas iedzīvotājs - Raimonds Bulte. Par idejas uzsākumu viņš raksta: "*Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda ideja dzima 1995. gadā, kad biju ticis ar Brīvības pieminekļa un Brāļu kapu pārvaldes direktoru Eiženu Upmani, kurš mani iepazīstināja ar pieminekļa nožēlojamo stāvokli, sevišķi norādot uz tām problēmām, kas atrodas pieminekļa iekšpusē un slēptas no sabiedrības acīm*".

Tomēr vēl pagāja nepilni 3 gadi līdz viss bija nobriedis, lai izveidotu Brīvības pieminekļa atjaunošanas fondu, kuŗa valde tūlīt ķērās pie līdzekļu sagādes. Sākums nebija viegls, jo latviešu tautas lielākā vairākuma ekonomiskais un sociālais stāvoklis ziedojumu vākšanai nebija labvēlīgs. Tomēr, kad izplatījās ziņas par pieminekļa nožēlojamo strukturālo stāvokli un nekavējošo restaurācijas nepiecie-

šamību, atsaucība un ziedojumi no tautas un uzņēmumiem sāka ieplūst fonda kasē.

Ļoti laba atsaucība nāca no bijušās trimdas zemēm, kur sabiedrība pozitīvi novērtēja Brīvības fonda restaurācijas nepieciešamību. Ziedoja pēc spējam, sākot ar 5 līdz 1000 dolāriem, daudzos gadījumos, it sevišķi no organizācijām, vēl lielākas summas. Daudzām nelielām urdziņām satekot, izveidojas lielas upes. Tāpat no pieci, piecdesmit un simts dolāriem, kas jau nu bija pa katra spēkam, salasiņas ievērojami līdzekļi pieminekļa atjaunošanas vajadzībām. Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonds līdz aizvadītā gada 31. decembrim saņēmis ziedojumos drusku vairāk kā 300 tūkstoši latus. Tani pat laikā Kanadā ir saziēdoti 70,770 dolāri, kas līdzinās nepilniem 30 tūkstots latiem. Risinot skaitļus tālāk - tā ir viena desmitā daļa no līdz šim Brīvības pieminekļa atjaunošanai ziedotās summas. Tiešām, Kanadas, tāpat kā citu Rietumzemju latviešu devums ir ievēribas cienīgs!

Daugavas Vanagu organizācija ir pārstāvēta Brīvības pieminekļa atjaunošanas fonda valdē un ļoti aktīvi esam piedalījušies ziedojumu vākšanā. Ir atvēlētas lielas summas no organizācijas līdzekļiem. Esam aicinājuši patvērumu zemju latviešu sabiedrību ziedot šim cēlajam mērķim, un atsaucība ir bijusi tiešām laba. Par to ziedotājiem visos četros kontinentos izsakām lielu paldies. Bet pārkāpjot 21. gadu simta sliekšni, mēs neatstājam fināciāli nodrošinātu Brīvības pieminekļa restaurācijas nobeigšanu. Drusku vairāk kā puse no vajadzīgiem 600 tūkstos latiem ir tautas, organizāciju un uzņēmumu saziēdota. Darbs ir iesākts - darīsim visu, kas ir mūsu spēkos, lai palīdzētu sasniegt nepieciešamos līdzekļus šī cēlā darba nobeigšanai.

Daugavas Vanagu organizācija aicina patvērumu zemju latviešus - kaut arī esiet jau iepriekš ziedojuši Brīvības pieminekļa atjaunošanai, nāciet atkārtoti talkā - palīdzēt izvest šo projektu līdz galam.

Iemaksas var izdarīt katrā Daugavas Vanagu nodaļā, apvienībā vai kopā.

Kas tautas celts un aprūpēts, pastāvēs mūžam!

Varimants Plūdons

~ ~ ~ ~ ~

CERĪBA - DVĒSELES PAVASARIS

Kristīgo ticībā ir pazīstami trīs kardinālie tikumi: ticība, cerība un mīlestība. Visciešāk ir saistītas ticība ar cerību. Līdztekus ticībai un cerībai ir mīlestība. Bez cerības ticībai nebūtu nozīmes. Bez cerības mīlestībai nebūtu jēgas. Kādā veidā cerība izpaužas cilvēcē, faunā un florā, par to katram domājošam cilvēkam jānāk pie saviem slēdzieniem. Nav šī raksta nolūks iztirzāt neierobežota skaita cerības veidus un nolūkus.

Kas ir cerība? Man nav izdevies atrast skaidru definīciju ne mazās, ne arī lielās vārdnīcās. Tāpēc šini rakstā cerība netiks īsi un skaidri definēta, bet tikai aprakstīta, raksturota, salīdzināta, apskatīta no iespējami daudziem viedokļiem, no daudzām pusēm.

Cerības definīcijas problēma nav jauna. Senā grieķu mitoloģijā stāsta, ka pirmā mirstīgā sieviete Pandora saņēma no Olimpa galvenā dieva Zeusa stipru kastī, ko Pandora nedrīkstēja atvērt, bet kārdinājums bija tik liels, ka Pandora atvēra kastī. Kas tur bija tani kastē? Tur bija visādi radījumi. Priekā par atbrīvošanu visi radījumi pazuda kur kuŗais, un tikai viens no tiem palika kastē. Un tā bija Cerība... Svētība.... Dāvana... Tikai šī galvenā dāvana palika cilvēcē. Visas dāvanas var pazust, bet bez cerības cilvēce nespētu pastāvēt, dzīvot dzīvu dzīvi. Cilvēks pat nevar iedomāties dzīvi bez cerībām, jo visa mūsu dzīve sastāv no cerību virknēm. Pazaudēt cerību nozīmē pazaudēt dzīvi.

Vārds "ceriba" ir mūsu runas neatņemama daļa. To mēs lietojam vai katru stundu, katru dienu. Vārdu "ceriba" Sv. Raksti lieto vai katrā nodaļā, sevišķi Psalmos. Rakstnieks Aleksandrs Pope savos rakstos izsaka dziļu līdzjūtību katram cilvēkam, kas ir pārcietis lielas sāpes, lielus sarūgtinājumus. Viņš saka, ka ceribas pavasaris ir mūžīgs katra cilvēka krūtīs. Dante savā Dievišķajā komēdijā māca, ka cilvēkam ir atņemta cerības dāvana tikai pašā elles pievārtē, bet ne agrāk. "Tu, kas ienāc šeit, atstāj visas cerības ārpusē". Dzīve bez cerības ir elle. Ar šādu stāvokli cilvēka daba negrib samierināties.

Kāds žīdu rabīns, mistiķis, mācīja, ka arī ellē ir cerība. Viņš saka: "Dvēsele var atstāt elli katru nedēļu, lai sviņētu Sabatu."

Pazaudēt cerību, nozīmē nāvi. Dzejnieki ir daudz dzejojuši un rakstnieki daudz rakstījuši par cerību. Turpreti zinātnieki uzskata cerību ka kaut ko gaisīgu, nereālu, ko nav vērts izpētīt, kas nepadodas zinātniskai analīzei, ko nevar ar prātu zinātniski pierādīt. Tātad cerība ir tikai illūzija. Moderna psiholoģija cerības jēdzienu atstāj novārtā, jo cerības jēdzienu nevar ierindot nekādā psiholoģiskā kategorijā, to nevar padot statistikas principiem. Ja cerība ir tikai fantāzija, tad kāpēc nopietni domājoša persona bez cerības nespēj nodzīvot līdz rītdienai?

Cerība ir iedzimta spēja cilvēka dabā. Šī spēja palīdz gaidīt rītdienu, palīdz cilvēkam cerēt uz mūžīgu aizkapa dzīvi.

Cerība ir mistērija, noslēpums. Bez cerības neviens bērniņš nespētu izaugt ārā no savas bezspēcības. Ja nebūtu cerības, dzīve pazaudētu savu nozīmi. Bez cerības izmirtu tautas, laulībās izdzistu mīlestības liesma, izniktu ģimenes dzīve. Cerība ir dabīga cilvēka dāvana - tā ir jākopj, jo tā var viegli tapt par bezcerību, jo cerību veido pa daļai sapņi, atmiņas, jūtas, pieredze utt.

Cerība nav padota cilvēka prāta loģikai, jo tā ietver sevi visādās varbūtības. Tāpēc nekad nav jābaidās cerēt, jo mūsu ilgas var piepildīties, neskatoties uz šķēršļiem, kas liktos būtu nepārvarami. Vienmēr jācer uz to labāko, jo cerība ir brīnumu radītāja. Ja prātā rodas kāds ļoti labs nolūks, neatlaidies, ej tam preti bez bailēm!

Kā gadā ir gada laiki, tā cilvēka dzīvē ir prieku kalni un sāpju ielejas. Ziemā nav mūžīga. Ikvienas ziemai vienmēr seko pavasaris. Zaudējumi nav mūžīgi. Zaudējumiem seko ieguvumi. Vistumšākā nakts ir pirms saules lēkta. Mūsu krūtīs slēpjas nepārvarama dziņa cerēt. Šī dziņa ved mūs pie iecerētā mērķa.

Cerībai piemīt spēja piemēroties mainīgiem apstākļiem. Pat tad, kad liekas dzīve ir neiespējama, neloģiskā cerība spiež mūs dzīvot. Grūtību samezglojumā cerība atrod atmezglojumu. Cerībai piemīt spēja pārlekt pāri katrai grūtībai. Cerībai ir spēja pārpeldēt visus ūdeņus, uzkāpt visos kalnos.

Ticīgajiem ir viegli cerēt, jo viņu cerības balstās uz Dievu, kam nekas nav neiespējams. Lūgšanas klusumā tu vari atvērt rokas, gribēdams apkāpt visu dabu, līdz cilvēkus un Dievu, gaidot no nākotnes kaut ko jaunu atnākam. Šī gaidīšana jau ir cerība, kas cieši saistās ar lūgšanu. Tāpēc cilvēks, kas neko negaida no nākotnes, nespēj lūgties. Viņa dzīve nekustas, viņš ir garīgi miris. Īsta dzīve sākas tad, kad gaidām kaut ko, kas vēl nav atnācis. Ticībai un cerībām vienmēr jābūt lielām. Mazas ticības lūgšanā mūsu prasības ir mazas, konkrētas, kas prasa tūlītēju piepildījumu, kas bieži nenotiek pēc mūsu iegribas. Šī nepacietīgā iegriba var nokaut cerību. Mazticīgais var viegli iekrist bezcerībā, jo cerība viņam liekas bīstama.

Mūsu sirdis ir pilnas ar visādām iegribām, gaidām, ko viegli var pieņemt par cerību. Tomēr cerība ir garīga nostāja, kad cilvēks ir gatavs pieņemt visu, ko rītdiena, ko

nākošais gads nesis. Cerība ir bezbailīga iešana dzīves norisēs, nezinot, kā tās atrisināsies. Cerība neprasa pilnīgu skaidrību, kad, kur un kādā veidā lūgšana atnesīs augļus. Cerība nav tas pats, kas ir cildens dvēseles pārdzīvojums, jūtu savīļpojums, jo pēdējais notiek cilvēka ķermenī, bet cerība balstās uz cilvēku gribu.

Reliģiskā ziņā cerība nebalstās uz nākotni laika ziņā, bet gan sniedzas aiz kapa - mūžībā. Cerībai ir liela nozīme cilvēka dzīves noslēgumā. Tikai cerība un lūgšana spēj nojaukt nāves bailu mūrus. Stiprā cerībā uz Dieva mīlestību cilvēks nedomā par to, kas ar viņu notiks pēc nāves, kā viņš pirmo reizi satiks savu Radītāju un redzēs To vaigu vaigā. Cerība dod cilvēkam brīvību bez skumjām skatīties uz dzīvi tādu, kāda viņa ir. Cerība nozīmē dzīvot starp varbūtējām skumjām un tumsā klusu dziedāt. Cerība ir zināšana, ka pasaulē mīlestība vēl nav izdzisusi. Cerība ir ticība rītdienai, kad saule uzlēks un norietēs. Cerība ir kā prieks no laivas bangojošā jūrā redzēt cietzeni. Lai mūsu vajības bango mums apkārt, bet mēs ceram un ticam, ka Visvarenais Dievs tur mūs savās rokās

Mūsu dienās lasām par biežām pašnāvībām, kuŗu galvenais iemesls ir bezcerība, kam, savukārt, pamatā ir skumjas un izmisums. Pašnāvnieki sakumā ierunā sevi aplamā cerībā atrast prieku un laimi Sodomas un Gomoras pasaulē. Neatraduši tur cerēto, tie kļūst dziļā depresijā. Šī atkārtotā un nesekmīgā laimes meklēšana ir kā sāļts ūdens - jo vairāk to dzer, jo lielākas slāpes. Tā aplamās cerības beigas ir priekšlaicīga nāve un kaps.

Kā jau zinām, cerība var iedvest drošsirdību, bet pārspīlēta cerība - bīstamu pārdrošību, kas var nest negaidīti labus augļus, vai arī izvērsties par spēli ar likteni un beigties traģiski. Tā kāds jauns cilvēks ar drošu sirdi lēca no tilta upē daudzas reizes un tilta sargs izvilka to no upes. Beidzot tilta sargs sacīja lēcējam, ka kādu reizi viņš var nebūt uz tilta un tad lēcēja rente uz dzīvi var izbeigties.

Visdziļākā ticības, cerības un mīlestības drāma notika uz Kalvarijas kalna, ārpus Jeruzalemes pilsētas. Evaņģēliji stāsta, ka tur kādā pēcpusdienā stāvēja zemē ierakti trīs krusti. Uz sānu krustiem karājās divi noziedznieki (laikam, slepkavas, bet uz vidējā krusta bija pienaglots Kristus, kuŗa asiņojošais ķermenis izskatījās kā viena liela asiņojoša rēta. Uz viņa galvas bija kronis - rupji savīts ēkšķu vainags, virs kuŗa bija pienaglots dēlītis ar vārdu iesākuma burtiem - J.N.R.J. - Jesus Nazarenus Rex Jueorum - Jēzus Nācarietis Žīdu Ķēmoniņš. Daži no garām-gājējiem piesmēja un izzoboja Kristu, sacīdami: "Ja esi Dieva dēls, tad kāpj zemē no krusta!" Ziņkārīgie no tālienes vēroja notikumus Kalvarijas kalnā. Slepkava pa kreisi no Kristus viņu piesmēja, bet otrs pa labi norāja pirmo, sacīdams: "Mēs saņemam pelnīto sodu, bet šis (vidējais) nav neko jaunu nodarījis" (Lk. 23, 33-43). Kristus draugi un mācekļi aizbēga un arī no tālienes vēroja, kas notiek kalnā. Pie vidējā krusta stāvēja tikai Kristus māte Marija, tad Marija no Magdalenas un jaunietis, vēlākais apustulis Jānis. Pāri Kalvarijai un tuvākai apkārtnē nolaidās pelēks sēru plivuris. Iestājās nospiedošs klusums... Tikai Romas leģionāri meta kauliņus par Kristus asiņaino kreklu... Likās, ka viss, ko Kristus bija darijis, visa Kristus mācība, visi Kristus padarītie brīnumi izplēnēja pelnos... Te, negaidot, slepkava pa labi no Kristus pagrieza seju uz Kristus pusi un sacīja: "Kungs, piemini mani, kad būsi savā valstībā." Skaidrā un skaļā balsi Kristus atbildēja: "Šodien ar mani būsi paradīzē." Ne pēc gada, ne rītu, ne šodien... Ar šiem vārdiem Kristus izdzēsa visu slepkavas grēcīgo pagātni. Slepkavas vārdi atklāja, ka cerība, vispirms, bazējas uz

bailēm, jo nākotne nav droša, nav garantēta. Labais slepkava zināja, ka Kristus cieš nevainīgi. Sv. Gara iedvesmē no pārpilnās slepkavas sirds izlauzās ticība, cerība un mīlestība. "Piemini mani..." slepkava lūdzās par nākotni, bet Kristus atbilde pārsteidza ne tikai viņu, bet arī visus, kas dzirdēja Viņa vārdus: "Šodien..." Ar slepkavas lūgšanu un Kristus atbildi Kalvarijas kalnā stāvošajiem vīriešiem un sievietēm pagāja garīgā ziema, piedzima ticība, uzausa cerība.

Vēsts par Kristus piedošanu slepkavam un paradīzes apsolīšanu drīz izplatījās tuvā un tālā Kalvarijas apkārtnē. Ļaudis sajuta kādu nesaprotamu jausmu pūšam no šī kalna.

Tā bija cerība - dvēseļu pavasaris... Kristīgā pasaule jau 2 tūkstoši gadu dzīvo šinī pavasarī.

In Te, Domine, speravi et
no confudar i aeternum.

Uz Tevi, Kungs, es cerēju un netikšu
Maldināts ne mūžam.

Jānis Liepiņš,
Floridā

+++++

ALFA-OMEGA UNIVERSSS

Ievads un korektūras. Atvainojos par savu prombūtni no MLB Ziņotāja lāpas pusēm. Šī viena gada prombūtnes laikā strādāju, lai izveidotu mūsu jaunās skolas uzsākšanu Viskonsinā (Wisconsin). Par šo skolu lasītājs nākotnē varēs vairāk uzzināt, lasot MLB Ziņotāja sludinājumu nodaļu. Nebūtu pareizi (tas attiecas arī uz citām organizācijām) ievietot garu garos rakstus par savām iestādēm, nesamaksājot reklamēšanās vai informācijas izdevumus, kas rodas MLB Ziņotāja kasē kā iztrūkums. Ar šo domu vēlos arī sacīt to, ka visiem tiem kļaidas periodiskiem izdevumiem, kas kalpo tikai vienai organizācijai (atklāti, vai aizmuguriski) un pretendē uz vispārējās informācijas sniegšanu, būtu laiks noiet no skatuves.

Protams, tie ir mani uzskati, domājot par sabiedrības veselību. Tā bija komunistu un fašistu partiju ideja sniegt savu ideoloģiju maisījumā ar vispārēju informāciju.

Attiecībā uz korektūrām un papildinājumiem pie maniem iepriekšējiem rakstiem, vispirms par to, kāpēc mani pašreiz saista tieši kosmoloģija. Tāpēc, ka atrodu, ka ar kosmoloģiju mūsdienu jaunā paaudze nāks pie Radītāja atziņas. Visai domājošai jaunatnei Latvijā un kļaidā iesaku astronomijas un fizikas fakultātes pie universitātēm vai citām mācību iestādēm. Astronomija + fizika = kosmoloģija.

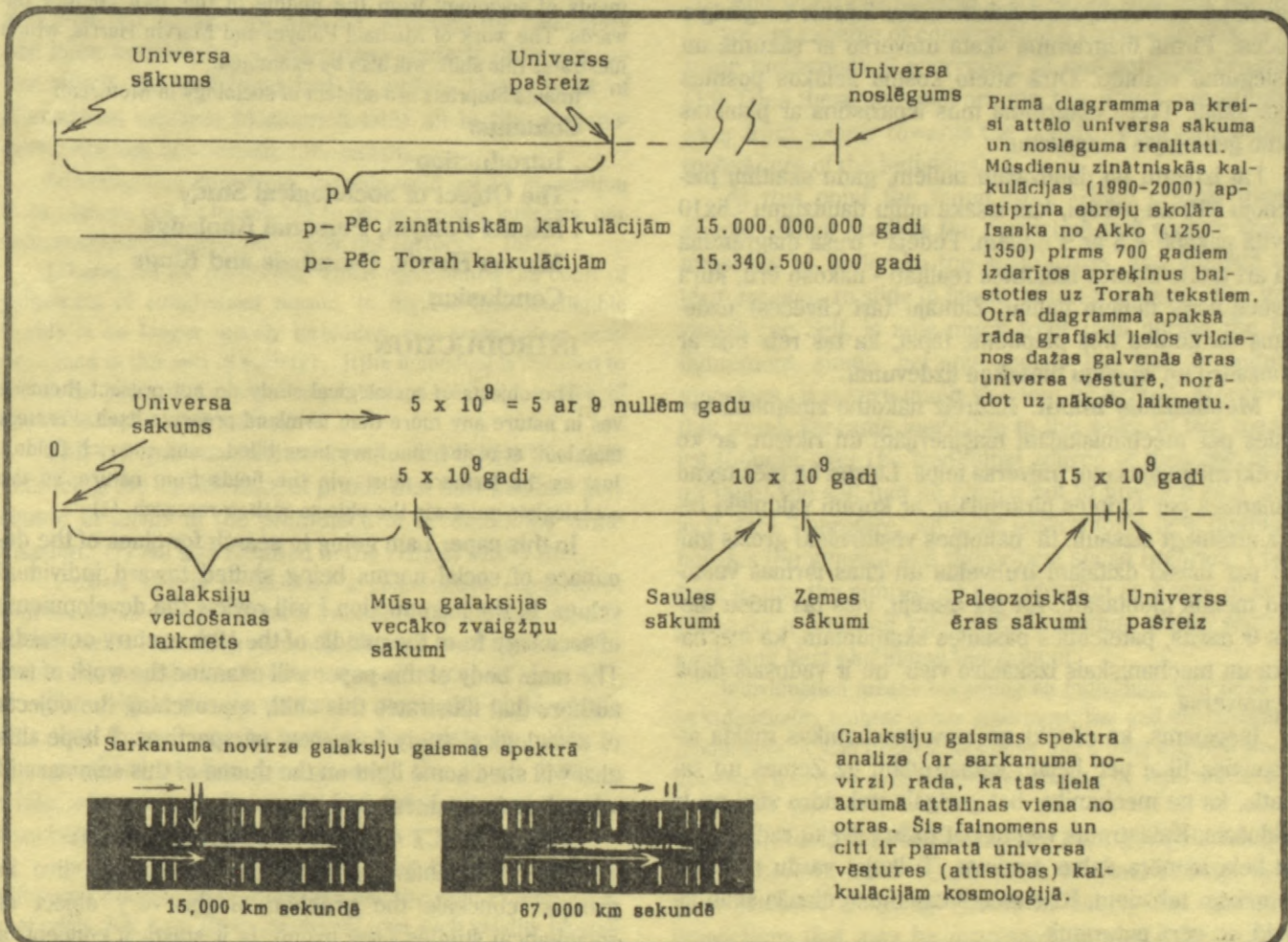
Ja man tagad, gadu vēlāk, būtu jādod virsraksts savam 1998. gada decembra rakstam MLB Ziņotājā, tas būtu "Alfa-Omega Universs", ne "A-Z Universs", kādu to nodevu redaktoram. Ja latviskošana tiek izvesta par visu varu, tad tā var dažreiz traucēt atziņu skaidrības formulēšanā. Tādēļ mana raksta pēdējām teikumiem jābūt: "Mūsu dzīve 21. gadsimtā ritēs zem Alfa-Omega universa zīmoga."

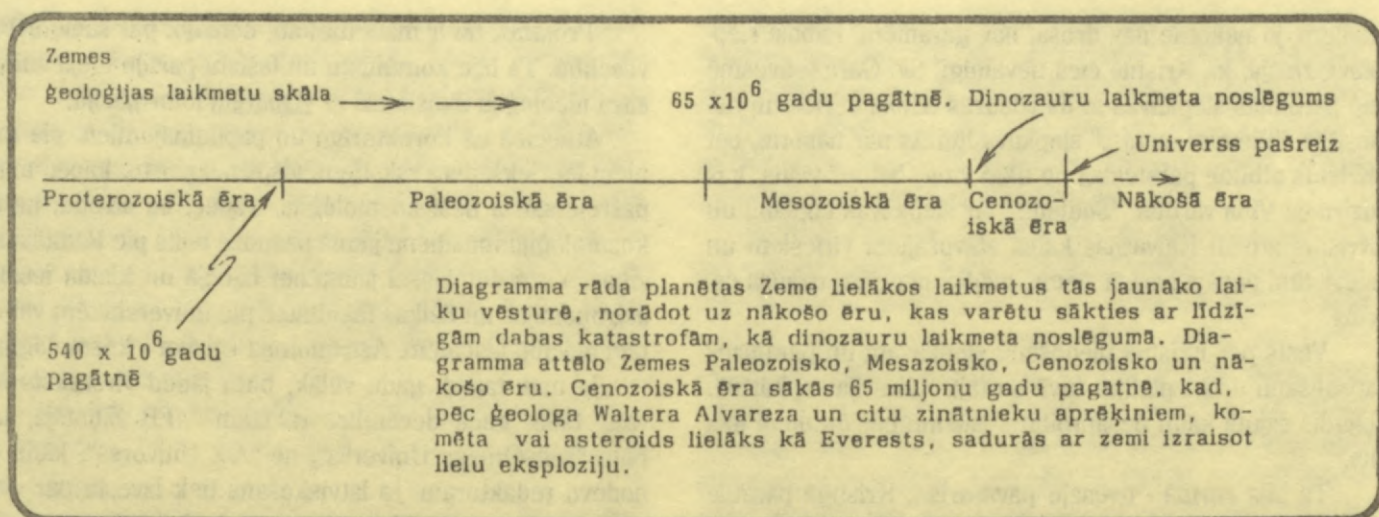
Kas attiecas uz grieķu valodas izcelsmes vārdu "teleos" vai "telos", kurū var rakstīt abejādi, tad turpmāk to rakstīšu kā "teleos". Šī vārda nozīmei agrāk pieskāros savā rakstā 1999. g. janvārā MLB Ziņotājā. Tā nozīme varētu būt ne tikai "mērķis" vai "noslēgums", bet arī "perfekcija" vai "iemesls". Vārdiem "teleoloģija" vai "teleonomija" nav nekā kopēja ar "teoloģiju", kas pareizi būtu jāraksta "teoloģija", jo nāk no vārda "theos".

NĀKOTNES REALITĀTES

Zemes laikmeti. Mūsu planētas Zemes vēsture mūs ved uz pirmo un nopietnāko nākotnes realitāti. Mēs dzīvojam laika posmā, kad cilvēce pirmo reizi tās vēsturē ir nākusī uz pēdām un lielos vilcienos noskaidrojusi universa vēsturi, kas saistās ar nākotni. Ja man būtu jāatbild jautājums par to, kas mani pašreiz pārsteidz, atbilde būtu: "Manas apkārtējās sabiedrības mazā interese par notikumiem, kurus paredz mūsu zinātnes jaunākie atklājumi." Liekas, ka par tiem interesējas tikai neliela zinātnieku un ieinteresēto cilvēku saujņa.

© 2000 copyrighted drawing by J.J.Purvins. For permission Fax USA 1-920-788-2939

© 2000 copyrighted drawing by J.J. Purvins. For permission Fax USA 1-920-788-2939

Pie tam šī nelielā grupa to redz dažādā gaismā. Vieni to redz kā visas cilvēces nākotni, saistītu ar ceļojumiem izplatījumā, ar ko arī izskaidrojama traukšanās ar mehaniskiem rīkiem pasaules telpā. Otri to skata kā cilvēces nomaiņu ar citu, jaunas pakāpes dzīvības formu. Personīgi piederu otrajai cilvēku kopībai. Savu piederību šai kopībai pamatoju līdzīgi - ar pētījumiem Zemes vēsturē.

Dzīvības formu attīstība uz Zemes nav lineāra. Dinozauru laikmeta dzīvo radību formas nenomainījās dinozauriem progresējot no zemākas pakāpes sugām uz augstākām. Dinozauru laikmets beidzās ar lielu dabas katastrofu, pēc kuŗas sākās zīdītāju (Mammals) ēra. Viena dzīvības forma nomainīja iepriekšējo. Visas pazīmes rāda, ka līdzīga pārmaiņa nāks, nomainot zīdītāju laikmetu. Jaunā ēra sāksies ar pilnīgi jaunu dzīvības formu. Ne tikai individuālā cilvēka, bet cilvēces liktenis uz zilās planētas ir islaidīgs, jo arī pats debess ķermenis, kā to diktē dabas nepielūdzamās fizikas likumības, nomainas. Augstākas par fiziskām likumībām ir garīgās likumības. Šeit tad arī slēpjas jauno, nākošā laikmeta dzīvības formu izvēle.

Trīs diagrammas (2 iepriekšējā lpp, viena šīs lpp. sākmā) dod zinātnisku ieskatu jaunākajās atklāsmēs par pasauli jeb universu, kuŗā risinās mūsu fiziskie un garīgie procesi. Pirmā diagramma skata universu ar sākuma un noslēguma realitāti. Otrā attēlo kosma lielākos posmus laika skālā. Trešā diagramma mūs iepazīstina ar planētas Zeme ģeoloģijas laika skālu.

Lai izbēgtu no daudzajām nullēm, gadu skaitlim pievienoju $\times 10$ un pakāpi, kas izsaka nullu daudzumu - 5×10 deviņā pakāpē = 5 ar 9 nullēm. Pēdējā - trešā diagramma tad arī attēlo Zemes nākotnes realitāti - nākošo ēru, kuŗā cilvēce vairs neņem dalību. Zīdītāju (arī cilvēces) uzdevums uz Zemes būs papildīts, tāpat, ka tas reiz bija ar dinozauru un lapuogu biezokļu uzdevumu.

Mechanikas maldi. Kādreiz nākotnē zinātnieki brīnīsies par mehaniskajām mašīnējām un rīkiem, ar ko cilvēki mēģināja ceļot universa telpā. Līdzīgi kā mēs tagad brīnamies par Ēģiptes piramidām, ar kuŗām valdnieki cerēja aizsniegt aizsauli, tā nākotnes vēsturnieki grozīs galvas par fiziski dzītajām trubveida un citas formas veidotām metāla montažām. Kā jau minēju, viss tas mūsu dienās ir darīts, pateicoties pasaules skatījumam, ka mehanika un mehaniskais izskaidro visu un ir vadošais dabā un universā.

Iespējams, ka cilvēki no sava mechanikas malda atgriezies tikai pēc lielām katastrofām uz Zemes un sapratis, ka ne mehanika, bet garīgais izskaidro visu un ir valdošais. Katastrofas varētu būt pašu cilvēku radītas, vai arī liela apmēra dabas traumas. Tulkojot vārdu nozīmes no grieķu tekstiem, Kristus teiktais mūsu dienās skan loģiski un vērā paturami:

"Pēc tam būs zīmes pie saules un pie mēness un pie zvaigznēm un tautas uz Zemes būs nesaprašanās. Cilvēki būs uztraukušies par jūru un par viesuļveida viļņiem. Cilvēkiem sirdis pamirs bailēs, gaidot to, kas notiks ar Zemi, jo izplatījuma spēki tiks satricināti" (Lūka Grāmata 21).

Varbūt, ka tad cilvēki atzīs savu mehaniskā dzimušo pieņēmumu nespēcību un irstību. Pārvietošanās universa telpā nebalstas uz mehaniskā pamatotās fizikas principiem, bet uz gara un fizikas likumu kopsakarībām. Tas būs jauns zinību lauks, kuŗā mūs ievēdis nākotnes notikumi. □

J. Jurjans Purvins

+++++

SVEŠVALODU NODAĻA/ OTHER LANGUAGES SECTION

INDIVIDUAL AND SOCIETY: A SHIFTING SOCIETAL PARADIGM

Imants Steprāns

A search for clues of the dominance of social norms being shifted toward individual values and a review of the developments of sociology from the middle of the 19th century onwards. The work of Michael Polanyi and Marvin Harris, which illustrates this shift, will also be examined.

Imants Steprāns is a student of sociology in Montreal.

Contents:

- . Introduction
- . The Object of Sociological Study
- . Michel Polanyi, Personal Knowledge
- . Marvin Harris, Cannibals and Kings
- . Conclusion

INTRODUCTION

The objects of sociological study do not present themselves in nature any more than farmland presents itself. Farmers may look at plains that have been tilled... and see rich fields... Just as the farmers must win the fields from nature, so the sociologists must win the objects of their research. (1)

In this paper I am going to search for clues of the dominance of social norms being shifted toward individual values. In the introduction I will review the developments of sociology from the middle of the 19th century onwards. The main body of this paper will examine the work of two authors that illustrates this shift, approaching the objects of sociological study from new perspectives. I hope this also will shed some light on the theme of this seminar - of what does humanness consist.

THE OBJECT OF SOCIOLOGICAL STUDY

The commentary of Aristotle that "people live in groups" conceals the problem of the very object of sociological studies - the group. Is it stastical concept, a

moral domain, a concept created by tradition, not so much a thing out there as something in the eye of the beholder, or a combination of all of the above? Before our sociological concepts became more firmly established in the 19th century, the enlightenment mood showed society as having been,

... slowly formed by the natural process of civilisation... then seized and corrupted by superstition, and degraded by tyranny and the minds of men deadened under the burden of misery and fear,... yet little by little day breaks again and eyes long condemned to darkness catch a glimpse of light. (2)

This *glimpse of light* turned out to be the principles of rationalism and the methodology of natural sciences. August Comte (1798-1857) construed this as scientific positivism that bestowed on sociology (his term) a certain universality, at the same time developing the scope of empirical observations of the particulars. Emile Durkheim (1858-1917) extended this to the assertion that sociology is a distinctive science with a distinctive subject-matter dealing with *social facts*, and stated that "... a social fact is every way of acting, fixed or not, capable of expressing on the individual an external constraint." (3) Through his methodology he more clearly conceptualised the importance of society, opposing the practice of simply studying the psychology of individuals in social settings. Max Weber (1864-1920) elucidated the scientific nature of the *ideal type*; at the same time, however, he also pointed out its limitations since the observers themselves are/were individuals grounded in society. All these theoretical efforts and the richness of the empirical material have been epitomised in the *general theory* of society, which dominated sociology till the middle of our century.

This general theory, though, had been too deeply immersed in the tradition of the Enlightenment to keep up with the devastating political and cultural shanges that came after WWII. As Jurgen Habermas said,

The dialectic of enlightenment, once it had attained its goal, had exhausted the impulse toward a critique of the age that originally set it in motion. (4)

This had been already stressed by Nietzsche's assertion that our modernity with its strivings for rationality had been nothing but a pretentious rhetoric of power under which the individual had to suffer. These buds of Nietzschean nihilism blossomed later on in the post-modern criticism of scientific rationalism,

"claiming that knowledge is made valid not by its relation to its objects, but by its relation to our pragmatic interests, our communal perspectives, our needs, our rhetoric..." (5)

[Therefore] for positivism, which represented the court of judgements of enlightened reason, to digress into intelligible worlds is no longer merely forbidden, but meaningless prattle,... [and in this sort of society]... [t]he individual is reduced to the nodal point of the conventional responses and modes of operation expected of him. (6)

This critique was further accentuated by the Marxists decreeing the significance of praxis that now became presented in terms of the prominence of revolutionary organisation. (7) All this resulted in the *critical theory* that,

... exists largely to facilitate a constructive engagement with the social world that starts from presumption that existing arrangements - including currently affirmed identities and differences - do not exhaust the range of possibilities. (8)

The critical theory was very much the child of the 50's that thrived on the passion for crisis in order to change these *existing arrangements* the more. After a while, when this enchantment had faded (9) social scientists began to realise that,

... a good critical social theory must be able to tell the difference between crisis ideologies and the valid experience of real crisis. But how, [they wondered], can such validity be con-

firmed, given the indeterminacy of action, norms, and interpretations? (10)

The followers of Habermas now avowed that,

... the effects of the Enlightenment [Because]... the totalized critique of reason undercuts the capacity of reason to be critical. (11)

The followers of Heidegger, however, approached societal problems by mediating on the Being - whom they saw expressed, one way or another, in language (12) - replacing sociology with metaphysics. They couched this turn in concepts of hermeneutics, which had also been shifting towards the individual as the evaluator of social existence. This splintering was further intensified by the students of societal difference (i.e. gender), asserting on the one hand that notions of social being begin from differences, but on the other hand that,

... feminist theories focusing exclusively on gender oversimplify their situation, since gender is just one of other fundamental facets of identity and difference, such as poverty, class, ethnicity, race, sexual identity, and age. (13)

All these perceptions shifted the equation even more from the *group* towards the *people* asking if there is anything at all in the makeup of people as individuals that make "people live in groups".

This led Claud Levi-Strauss to focus on the human mind instead of organisations and groups of any particular society or class of society. This approach became known as *structuralism*, asserting that it is the human mind that constructs community by using symbols, which are much more given than developed. This idea of deeply rooted - almost biologically rooted - Self did not escape the notice of anthropology, literary studies, linguistics, and religion. When, for example, students of religion come to the conclusion that,

... Dionysus dances not in heaven but in our heads... [they follow it up by a statement that]... it would be premature at best to hold that biology is irrelevant. Even if symbolic-cultural systems do arise in virtue of human social interaction, that clearly cannot be a sufficient condition for creation and use of symbols. (14)

And when cosmologist Carl Sagan wonders whether "... we are capable of constructing a cosmology that is not some mathematical encrypting of our personal origins?" (15) Then these personal origins, too, direct our attention away from society towards the deeply - even genetically - rooted core of the individual..

At this point the mood from which critical theory sprung shifted towards the conviction that society was too important to be left to the sociologists, and allowed the term *sociology* to slide in favour of *social sciences*. The individual, the Self, is now much freer than during the Enlightenment, simply because society has lost its cultural moorings - it is very much freedom by default. Moreover, this trend, "became inevitable in the wake of late medieval thought after the traditional source of meaning dried up [and] the self had no choice but to function as a 'subject'". (16) Therefore, we must search for a new qualifier, besides the general and the critical social theories. I propose to use the concept of individuation as a way of searching for a renewed role of the individual within society. Carl Jung best elucidates this concept.

Individuation means becoming an *individual*, and in so far as individuality embraces our innermost, last and incomparable uniqueness, it also implies becoming one's own self. We would therefore translate individuation as coming to selfhood of self-realisation. (17)

To develop this theme further I am going to analyse two authors in more detail. First, Michael Polanyi, who sees selfhood as being rooted in deeply felt, personal convictions that may be repressed, however, by societal

dominance, be it religious dogma or scientific rationalism. And second, Marvin Harris who sees the growing role of the state, and not society in general, as delimiting the individual. And that this coercive expansion of the state can be counteracted by our civic consciousness.

MICHAEL POLANYI, *PERSONAL KNOWLEDGE* (CHICAGO, 1974)

To quote from the book-cover, Michael Polanyi (1891-1976) was a Fellow of the Royal Society of England, professor of physical chemistry and of social studies at the University of Manchester and a Fellow of Merton College, Oxford. He was the author of many books; including *Science, Faith and Society*; *Meaning*; and *Knowing and Being*, all published by the University of Chicago Press.

It should be mentioned that Polanyi refers to what is generally called modernity as the *critical movement*, which is the subtitle of this book. Knowing this makes it easy to appreciate his notion that the,

... critical movement, which seems to be nearing the end of its course today, was perhaps the most fruitful effort ever sustained by the human mind. The past four or five centuries, which have gradually destroyed or overshadowed the whole medieval cosmos, have enriched us mentally and morally to an extent unrivalled by any period of similar duration (p. 265).

This appreciation, however, is restrained by the awareness that exactly these *most fruitful efforts* - this modernity - are now being superseded by post-modernity, which has come with aporias of its own. These aporias originate from the basic values and convictions we hold not only as members of society but also as individual beings; though,

... if we believe that we hold these convictions merely because we were taught them, they may appear to be external to us; while to the extent to which we acknowledge that we have actively decided to accept them, they will tend to appear arbitrary, [and]... these unsettling reflections will now challenge also the framework of society (p. 203),

He proposes to solve this dilemma by "... fusion of the personal and the objective as Personal Knowledge..." (p. viii). If this sounds somewhat simplistic, Polanyi is the first one to point out that he is dealing not with formulas and dictums but the growth of the self. (18). It is a process within which each of us has to develop this fusion individually, personally; as he says in the preface, "... ultimately, it is my own allegiance that upholds these convictions..." and this is his only dictum. The reader has to study this book as a whole to absorb it, in a way it is as much art as science. To underline this I quote the introduction to his final chapter in full,

I have arrived at the opening of this chapter without having suggested any definite theory concerning the nature of things; and I shall finish this chapter without having presented any such theory. This book tries to serve a different and in a sense perhaps more ambitious purpose. Its aim is to re-equip men with the faculties which centuries of critical thought have taught them to distrust. The reader has been invited to use these faculties and contemplate thus a picture of things restored to their fairly obvious nature. This is all the book was meant to do. For once men have been made to realise the crippling mutilations imposed by an objectivist framework - once the veil of ambiguities covering up these mutilations has been definitely dissolved - many fresh minds will turn to the task of reinterpreting the world as it is, and as it once more will be seen to be. 0

Polanyi sees the need for this reinterpretation as evolving out of an everdeveloping and changing universe. Thus this universe is seen as incomplete. Our mind demands that the incomplete be interpreted in terms of completeness - this is the principle of Gestalt Psychology.

(19) The drive to completion can be seen as a drive for intellectual control,

...as far down the scale of life as the worms and even perhaps amoeba, we meet a general alertness of animal, not directed towards any specific satisfaction, but merely exploring what it is there; an urge to achieve intellectual control over the situations confronting it (p. 132).

This universal urge itself, however, is seen by Polanyi forking in two directions -

1) the affirmation of our intellectual freedom, (so basic to individuation and development of personal knowledge), but also,

2) the societal drive to politically harness this urge by pretending to complete the open form for and on behalf of individuals authoritatively, dogmatically, and, finally, totalitarianly.

Intellectual freedom may be understood to function the same way as the notions of tolerance in technology and mechanics: if the moving parts of a machine are built without a certain leeway, that is, too rigidly, the machine may not function. Polanyi finds this leeway within our psychological makeup and shows that, besides the strict framework of logic, it also contains belief, tacit approval, and a heuristic methodology.

In his opinion tacit approval, a heuristic approach, belief, and even faith provide for this leeway and all are on the same continuum of indeterminacy and change "... for truth is but the external pole of belief" (see p. 133). This can be illustrated by the indeterminacy in mathematics where,

... spectacular gains, achieved by the speculative use of mathematical notations for purposes not originally entertained, remind us that the major fruitfulness of formalism may be revealed in its uncovenanted functions, precisely at points where the peril seems greatest of its drifting into absurdity... we must commit ourselves to the risk of talking nonsense, if we are to say anything at all... (p. 94).

This tacit risk-taking is a basic element of language. Communication assumes not only a certain intellectual rift between partners that has to be bridged, but our thought processes also have to find room for new concepts as "... languages are the product of man's groping for words in the process of making new conceptual decisions, to be conveyed by words" (p. 112). While the heuristic approach is nothing but rational extension of this tacit risk-taking function in a scientific methodology, faith is "... the power for the deliberate holding of unproven beliefs" (p. 268).

In Polanyi's opinion, the price we pay for rationality's thorough discrediting of belief is the burn-out that our civilisation is experiencing, so that,

... modern man lost his capacity to accept any explicit statement as his own belief. All belief was reduced to the status of subjectivity; to that of an imperfection by which knowledge fell short of universality (p. 266).

This statement is softened by the acknowledgement that,

... we should be grateful for the prolonged attacks made by rationalists on religion for forcing us to renew the grounds of the Christian faith, but this does not remotely justify the acknowledgement of doubt as the universal solvent of error which will leave truth untouched behind. For truth is but the external pole of belief, and to destroy all belief would be to deny the truth (p. 286).

Polanyi follows this statement by showing that faith has been discredited by the inversion of truly held belief, thus thwarting its growth as,

... the extensive dogmatic framework of Christianity arose from ingenious efforts, sustained through many centuries, to axiomatize the faith already practiced by Christianity. In view of the high imaginative and emotional powers by which Christian

beliefs control the whole person and relate him to the universe, the specification of these beliefs is much more colourful than are the axioms of arithmetic or the premises of natural science.

This wish to axiomatize for Polanyi is the antithesis of personal knowledge. Polanyi knows that most people would agree that this is the state of affairs within Church. He therefore devotes much energy to shed a similar light on the same affairs in science, which he calls false objectivity because "... modern scientism fetters thought as cruelly as ever the churches had done" (p. 265).

He starts by taking the scientific approach to the solar system to task, which puts the sun, instead of the earth, in the centre of this system. He warns,

... no one - scientists included - looks at the universe this way, whatever lip-service is given to 'objectivity'... [for]... as human beings, we must inevitably see the universe from the center lying within ourselves and speak about in terms of human language shaped by the exigencies of human intercourse... Copernicus gave preference to man's delight in abstract theory, at the price of rejecting the evidence of our senses... In a literal sense, therefore, the new Copernican system was as anthropocentric as the Ptolemaic view, the difference being merely that it preferred to satisfy a different human affection (pp. 3-4).

However, while the urge itself was still anthropocentric the result was not. It was an opening of vistas, commanding respect by their very rationality, but superseding the witness of our senses. We understood it as leaving our subjectivity behind and arriving at an objectivity that could be much better communicated.

[This]... objectivity does not demand that we estimate man's significance in the universe by the minute size of his body, by the brevity of his past history or his probable future career. It does not require that we see ourselves as a mere grain of sand in a million Saharas. It inspires us, on the contrary, with the hope of overcoming the appalling disabilities of our bodily existence, even to the point of conceiving a rational idea of the universe... This is not, however, what we are taught today. To say that this discovery of objective truth in science consists in the apprehension of a rationality which commands our respect and arouses our contemplative admiration... would be generally shrugged aside as out-dated Platonism: a piece of mystery-mongering unworthy of an enlightened age... (pp. 5-6).

For Polanyi, a scientist himself, the growth of the individual (individuation) is endangered not by society but by science, albeit a science *out of joint*. He fully appreciates the role of society. For him,

... articulate systems which foster and satisfy an intellectual passion can survive only with the support of a society which respects the values affirmed by these passions (p. 203).

This society, however, has been colonised (20) by science whose rationalism has robbed the individual of his centre, and denied him "seeing the sun rising in East". This belief in rationalism that once had helped the individual to throw off the chains of dogmatism is now turning itself into chains. To throw off these chains, we should again see the sun, the moon, and the stars as part of a universe in whose centre we have been allowed to stay for a while - this is Polanyi's *Personal Knowledge*.

/ To be continued in the next issue of MLB Zīpotājs /

4) Jurge Habermas, *The Philosophical Discourse of Modernity* (Cambridge, Mass., 1991), p. 37.

5) Lawrence Calhoun, ed., *From Modernism to Postmodernism*, p. 17.

6) Max Hornheimer and Theodor Adorno, *Dialectic of Enlightenment* (quoted: *From Modernism to Postmodernism*), p. 245 & 247.

7) Louis Dupre, *Passage to Modernity* (New Haven, Ct: Yale University Press, 1993), p. 250. The recent self-destruction of the Marxist social systems that dominated half of Europe can be seen as the latest explosion of a revolt against the modernist dogma, from which Marxism drew the most extreme conclusions.

8) Craig, p. xviii.

9) Bernard-fied Levy, *Barbarism With a Human Face* (Harper & Row, 1980).

10) James Bohman, *New Philosophy of Social Science* (Cambridge, Mass., 1991), p. 227.

11) Thomas McCarthy in introduction to Hamabermas', *The Philosophical discourse*, p. xvii.

12) Gianni Vattimo, *The End of Modernity* (Baltimore, 1991), "... Heidegger is generally considered to have provided the basis of hermeneutic ontology insofar as he asserts a connection-almost, one might say; an indentification-between Being and language", p. 115.

13) Margaret R. Somers and Gloria D. Gibson, *Reclaiming the Epistemological "Other"* quoted from C. Calhoun, ed., *Social Theory and the Politics of Indentity* (Blackwell, 1995), p. 55.

14) E. Thomas Lawson and Robert N. McCauley, *Rethinking Religion* Cambridge University Press, 1993), p. 184.

15) Carl Sagan, *Broca's Brain* (New York, 1979), p. 366.

16) Louis Dupre, *ibid.*, p. 114. Dupre sees this growing from "the interludes of nominalist theology, intensified by the exposure to non-Christian cultures of classical antiquity."

17) Carl Jung, *Two Essays on Analytical Psychology* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1966), p. 173.

18) Though he follows Jung very indirectly - his is much closer to the Gestalt Psychology.

19.) Same as we instinctively wish to complete unfinished forms, like a partially finished O form, even finishing the circularity of an U - though Polanyi has some reservations about the theories of Gestalt psychology too.

20) In terms of Habermas.

* This paper was delivered at **Humanness 1999 seminar**, held at St. John Estonian Lutheran Church, May 28 - May 30, 1999. The text was edited by Reverend Norman Henning. The seminar convener was Rev. Heino Laaneots.

It also demonstrates the in-depth studies some of our Seniors are doing in order to widen their horizons in knowledge. Our intent is to publish several of these in order to show the diversity of our members of the community. Anyone interested should contact the editor.

Your comments, submissions and contributions are most welcome. Please, address them to the Editor. Materials can be faxed to 514-457-3496; ph. 514-457-9832. Please provide telephone and fax numbers, address and sign your submission.

This section of MLB Zīpotājs provides exchange of ideas on a variety of topics.

The date line for submissions is 15th of every month.
Ed.

END NOTES

1) Craig Calhoun, *Critical Social Theory* (Blackwell, 1996), p. 65.

2) Marquis de Condorcet, *Sketch for an Historical Picture of the progress of Human Mind*, quoted from L. Cahone, ed., *Modernism and Postmodernism* (Blackwell, 1996), p. 71.

3) Emile Durkheim, *The Rule of Sociological Method* (Chicago, transl/repr. 1962), p. 37.

KARŠ ČEČENIJĀ UN LATVIJAS STĀJA

Helsinkos, 1975. gadā Eiropas Drošības un sadarbības apspriedē piedalījās arī Maskavas pārstāvji un tur tika panākta vienošanās, kuŗu 1991. g. apstiprināja Krievijas federācija. Valstu pārstāvji vienojās, ka cilvēktiesības ir lieta, par kuŗu rūpes var izrādīt starptautiskā sabiedrība un ka "tās nav tikai kādas valsts iekšēja lieta". Kopš 1995. g. EDSO Budapeštas sanāksmes arī Krievija ir atzinusi, ka militāru starpgadījumu un konfliktu laikā civilpersonu dzīvības jāsaudzē un jāievēro arī masu saziņas līdzekļu tiesības novērst cilvēktiesību pārkāpumus un par to ziņot jeb kuŗas valsts sabiedrībai. Visas šīs saistības tagad Vladimirs Putins, Krievijas prezidenta vietas izpildītājs, noraida ar vienu vienīgu paskaidrojumu, ka Čečenijas karš esot Krievijas iekšēja lieta.

Lielākā daļa pasaules valstu, 15 ES valstis un arī EDSO uzskata, ka Krievijai jāpilda pieņemtās starptautiskās saistības un nepārtraukti vēršas pie Krievijas ar aicinājumiem pārtraukt kara darbību. Pasaules lielākās daļas sabiedriskajai domai pievienojušās arī Lietuva un Igaunija. Lietuvas parlaments pieņēma attiecīgu lēmumu Čečenijas jautājumā, Lietuvas valdība atļāva Viļņā atvērt Čečenijas kultūras centru un negrasās to slēgt arī pēc Krievijas Ārlietu ministrijas skarbā protesta. Vēl drošāku soli spēra Igaunijas Valsts prezidents Lennards Meri. Viņš atteicās braukt uz valstu vadītāju sanākumi Stambulā, motivējot to kā aizrādījumu Eiropas Savienības valstīm un EDSO dalībvalstīm, ka tās gandrīz neko nedara, lai piespiestu Krieviju izbeigt karu Čečenijā un kara darbībā ievērot cilvēktiesības. Kā zināms, tas nepalika neievērots. Pasaules varenākās valsts - ASV prezidents Bils Klintons nosūtīja vēstuli Lennardam Meri. Šī vēstule nebija 260 miljonu cilvēku Valsts prezidenta vēstule pusotra miliona cilvēku Valsts prezidentam. Tā nebija rājiens un nesaturēja aizrādījumus, kā L. Meri būtu vajadzējis rīkoties. Tā bija dižas lielvalsts vadoņa cieņas apliecinājums mazas valsts vadonim, kuŗš sevi, savu valsti un tautu māk cienīt. Mūsu valsts prezidentiem tādas vēstules nav sūtītas un, šķiet, tuvākajā nākotnē arī nesūtīs. Cieņu ne valstu, ne cilvēku personīgajās attiecībās nevar iegūt, allaž vēloties izpatikt citiem. Izpatikšana citiem, kaut vārdos, ir garīgas verdzības un pakļaušanās sākuma paveids.

Pievienosim šeit tekstā Ķīles universitātes Austrumeiropas tiesību institūta vadītāja un profesora Volfganga Zeiferta analīzi par Čečenijas republikas tiesisko stāvokli, izejot no starptautisko tiesību normām. Zeiferts raksta: "Maskavas valdība pretendē uz tiesībām Čečenijā atjaunot Satversmē paredzēto kārtību. Tā aizstāv tur šķietamo Krievijas Federācijas "teritoriālo integritāti" (Pēdipās šos vārdus ielicis prof. V. Zeiferts.). Taču par kādu satversmi tur varētu būt runa?

Keivijas federācijas Satversme, kuŗa likumīgi stājās spēkā 1993. g. 25. decembrī, tā nevar būt, jo Čečenijas iedzīvotāji tautas nobalsošanā par šo Krievijas Satversmi nepiedalījās un nepiedalījās arī vienlaicīgi notikušajās Krievijas parlamenta vēlēšanās. Tātad Krievijas 1993. g. Satversme nav ieguvusi nekādu derīgumu Čečenijas republikā, jo Čečenija jau pirms 2 gadiem bija pasludinājusi sevi par neatkarīgu valsti.

Toreiz spēkā vēl bija Krievijas Federācijas (domāta Krievijas FPSR) 1978. g. Satversme, plaši pārklāta ar PSRS Satversmi, kuŗa pastāvēja līdz 1991. g. 25. decembrim. Šīs satversmes teksts atzina tautu pašnoteikšanās tiesības un paredzēja kā iespēju savienības republiku izstāšanos - divus principus, kuŗus izmantoja Jeļcins, Ukrainas prezidents Leonīds Kravčuks un Baltkrievijas Staņislavs Šuškevičs 1991. g. decembrī: viņi likvidēja PSRS.

Kādēļ gan šie principi nevarētu derēt arī Čečenijai, republikai Krievijas Federācijas ietvaros? Tautu pašnoteikšanās principa ievērošana ir atbilstīgi starptautiskām tiesībām, aptuveni pēc Helsinku 1975. g. akta, vispār atzīta obligāta rakstura norma, no kuŗas nedrīkst atkāpties, vēl jo vairāk tādēļ, ka tā kā valsts iekšējo tiesību norma ir uzņemta Satversmē - kā Vācijā, PSRS, Krievijā.

Tautu pašnoteikšanās tiesības ietver, tur, kur tās ģeogrāfiski ir iespējamas, arī atdalīšanos. Tautu pašnoteikšanās tiesību aizliegums vai šo tiesību pārkāpums, starptautiskās tiesībās ir uzskatāms kā noziegums. Tātad ne tikai Krievijai, Ukrainai, Baltkrievijai un vēlāk citām bijušām PSRS republikām bija šīs tiesības paziņot par savu neatkarību, bet arī Čečenijas republikai un, proti, pat tad, ja Krievijas 1993. g. Satversme būtu bijusi spēkā Čečenijā: Šīs Satversmes 15. pants nosaka, ka vispārāztītās starptautisko tiesību normas un principi ir Krievijas Federācijas Konstitucionālo tiesību sastāvdaļa.

5. punktā ir rakstīts, ka federatīvā uzbūve pamatojas arī uz tautu pašnoteikšanās tiesībām. To republiku, kuŗas pieder pie Krievijas Federācijas, saskaņā ar Maskavas 1994. g. juridiskiem komentāriem, varas avots nav valsts, bet gan burtiski - dotās republikas visu pilsoņu kopums.

Var šo lietu aplūkot, kā vien grib: Čečenijas tautai pieder tautas pašnoteikšanās tiesības un tā ir izmantojusi šīs tiesības ar 1991. g. neatkarības deklarāciju, ar sava valstiskuma attīstību kopš tā laika, un ar savas valsts aizstāvēšanu šodien. Krievijas iebrukums ir tiesību pārkāpums, it sevišķi tādēļ, ka aizliegums lietot varu pieder pie vispārāztītām starptautisko tiesību normām.

Tie kuŗi Rietumos runā, ka Čečenija esot Krievijas "sastāvdaļa" un ka šis konflikts tātad ir "Krievijas iekšēja lieta" (pēdipās šos vārdus licis prof. V. Zeiferts), ir pelnījuši pārmetumu, ka viņi aizstāv prettiesiskas pozīcijas.

Latvijas Saeimā ir neliela, dažu deputātu grupa, kuŗi ir gatavi aizstāvēt Čečenijas intereses atbilstīgi starptautisko tiesību un cilvēktiesību normām. Kādēļ gan tikai daži, bet ne deputātu vairākums?

Mums, latviešiem, un Latvijas pilsoņiem - valsts patriotiem politiskās cīņas laukā taču nav un nebūs ietekmīgāka ieroča kā mūsu garīgais spēks, kas balstās uz minētajām tiesībām. Turklāt uz tādām tiesībām, kādas tās īstenībā ir, nevis tādām, par kādām tās mēģina pārtaisīt un iztulkot lielāku vai mazāku valstu valstevīri, kuŗi savu pašu valsts teritorijā sadurās ar agrāk iekārotu vai pakļautu tautu cīņu par pašnoteikšanās tiesībām. Jo vairāk pasaulē būs neatkarīgu tautu valstis, jo vairāk pasaulē valdis nepieciešamā taisnīguma atziņa par tautu tiesību ievērošanu, jo drošāka būs neatkarīgās nacionālas Latvijas valsts pastāvēšana. Tādēļ mums ārpolitikā vienmēr jāatbalsta visu mazo tautu neatkarīgas pastāvēšanas tiesības. □

Visvaldis Lācis,

Nacionālo Daugavas Vanagu priekšsēdētājs

* Februāra sākumā Krievijas karavīri uzvilka no zemes no slaucītā Čečenijas galvas pilsētā - Groznijā - Krievijas karogu. Simtiem tūkstošiem pilsētas iedzīvotāju vairāku mēnešu cīņu laikā bija jāatstāj savas mājas. Viņu iedzīves ir pilnīgi iznīcinātas. Patlaban krievi smagi bombardē čečeniešus, kas solījušies cīņu turpināt savas valsts kalnos. Beidzot šejienes presē parādās reportāžas par drausmīgajiem posta darbiem, kādus izdarījuši krievi, bet ir jau par vēlu, lai tur vairs ko varētu grozīt. Čečenijas valsts, kāda tā bija, ir pilnīgi iznīcināta un nonākusi krievu verdzībā. Bojā gājuši tūkstošiem cilvēku, to vidū krievu karavīri, kuŗu skaitu politisku apsvērumu dēļ Maskava cenzē. Varētu jau gadīties, ka varas darbi atkodīsies, it sevišķi šīs akcijas ierosinātajam un īstenotajam, kādreizējam čekistam Putinam. Notikumi Čečenijā liecina, ka Krievija vēl ir tālu no demokrātiskas izpratnes.

NEKAS TOMĒR NENOTIKA!

Patika tas skatīpš televīzijas ziņās: reportieris klauvē pie milenāristu bunkura durvim un saka: *Hallo, var droši nākt ārā, 2000. gads tomēr ir klāt un pasaule nav sabrukusi. Hallo?* Bez atbildes. Laikam, apokalipses pareģotājiem patlaban rūgtāku pārdomu laiki... un kā tagad revidētu 'istenību' bērniem izskaidrot? Nepalidzēs nekaunīgas draugu kartiņas (*sveiciens no Taimskvēra ballītes! Kā gāja pazemes svinībās?*), smīnoši jautājumi (*nu, ko darīsi ar konzervu bundžām, malku, svecēm, iepirkto elektrības ražotāju, piekrautiem ūdens pudeļu stēķiem?*) un publiski aicinājumi ziedot visu panikā sadzīto 'trauksmes bagāžu' trūcīgo aprūpei.

Sauca lauvu - iznāca pelīte. Vai, kā saka latvieši: liela brēka, maza vilna.

Jauns Gads (reizē 'svaigs' desmitnieks, simts un tūkstotis) ienāca liksmi un mierīgi, bez parēgotām Y2K avārijām. No debesīm pēkšņi nekrita lidmašīnas, nepārtrūka elektrības piegāde, ūdens tecēja krānos, normāli darbojās bankas un veikali, saziņtikli pukstot pildīja savus uzdevumus. Nebija vajadzīgas mobilizētās armijas, policijas un pašvaldību vienības. Pa vienam un kolektīvi.... izlaidām aizmirstu elpu un atsākām rutīnu. Darbā, skolā, ģimenē, sabiedrībā iestājās parastie ritmi. Ja kas traucēja, tad reti smags influencas uzbrukums (gripas), trešo reizi gada laikā Austrālijas Sidnejas variants, un bīstami pārpildītās slimnīcas.

Skaidrs, šur tur uzpeldēja sikas 'sistēmu problēmas'. Viena otra nelabota kā par brīnumu izturēja, cita - nojuka. Par spīti izdotiem biljoniem, nebija iespējams uzķert katru 'vārīgu vietu' datoru programmās un automātiskās ierīcēs. Bet no otras puses jāsaprot, ka ieguldītie līdzekļi un potenciālām problēmām pieslēgtais darba spēks panāca reti sekmīgu, laicīgu labojumu gājieni. Nav runa par 'laimi'. Ir runa par plānveidīgu, gadiem ilgu akciju, kas galu galā deva iecerēto rezultātu: *viss darbosies normāli*. Varbūt tie, kas negatīvi apjūsmo 'cilvēka maldīgo, draudīgo pieķersanos tehnoloģijai', varētu, gaŗāmejojot, pacelt cepuri un izgrūst mazu *paldies*, jo šoreiz 'draudīgais' tika precīzi saziņots, ielenkts un nokauts. Ja tik tā mēs varētu politikā, ... bet tas ir cits temats.

Ar visu to nav teikts, ka 'esam pilnīgi ārā no mēža'. Nebūt ne. Priekšā vēl stāv Y2K 'atraugi'. Nav, piem., slēgti daudzi un dažādi veikal, fināču, kredīta utml dz. pārskati, kas 'gājuši pāri Y2K sliekšnim'; viena liela daļa izturēs pārbaudi tikai aprīlī (līdz ar nodokļu maksāšanas termiņu). Tātad: līdz tam - uzmanīgi. Vietumis klibo kredītkaršu darījumi un ziņojumi, tāpat 'bonus punktu' plāni. Preču jomā apjukumu ienes 1999. gadā sūtītais, bet it kā 1900. gadā saņemtais. Tas pats noticis izolētās epasta sistēmās, kuŗas 1999. g. beigās ieņemto nejaudā '1900 gadā' dalīt tālāk - un krāj 'iestrēgušas vēstules'. Tālu no kārtības ir neskaitāmas personīgo datoru sistēmas/programmas, it īpaši "Windows" pasaulē. Rinda firmu prasa no apdrošinātājiem atlīdzību par 'negaidītiem (labošanas) izdevumiem' un vairākas agresīvi ievada tiesas procesus ar apgalvojumu, ka tām 'apzināti pārdots brāķis', resp., sistēmas ar 'iebūvētām Y2K problēmām'. 2000. g. 29. februāris var sagādāt vairākām personīgām un organizāciju finanču programmām nepatīkamus pārsteigumus. Bet kopā ņemot - lielais pagrieziena ir gaŗām, priekšā palikuši tikai dažādi sīkāki aizķeršanās punkti.

Viens no tiem noteikti būs: *kā visu šo 'nenotikumu' (non-event) izvērtēt?*

Presē un televīzijas ziņojumos sāk parādīties jauna tema: vai vispār Y2K bija *tik* nopietna problēma, vai nav notikusi kaut kāda liela apmēra šmaukšana no 'technisko'

puses? (lai tik 'nezinātāji' maksā!), vai izdevumiem vajadzēja būt tik milzīgiem?

Īsumā varētu atbildēt tā: jā, Y2K bija nopietna problēma; jā, ir notikusi zināma šmaukšana; jā - plaša apmēra labojumus feniņi nebūtu panākuši. Bet pie reizes derētu arī vaicāt - *cik labi notikumam apgaismoja un publikai ar sniegto informāciju kalpoja ziņu avoti?* Vai 'tagadējie' vērtējumi arī nav šmaukšana, ja pa daļai 'vērtētāji' vērtē... sevi?

Atminēsimies, vispirms, ka ziņu avoti tikai 6 mēnešus pirms gadmijas 'sāka' 'ievērot' Y2K problēmas 'nopietnību' - lai gan valdību un firmu brīdinājumi parādījās jau 1998. g. sākumā. Laikam, tādi materiāli nebija pietiekami 'interesanti'. Atsevišķos gadījumos arī kļuva skaidrs, ka iedomīgi slejisti un televīzijas 'eksperti' vienkārši negribēja, vai nespēja informāciju sagremot - esot 'pārāk komplicēta'. Un tad? Īsā laikā tie paši 'pieteicēji' sakurināja pamatīgu apokalipses ugunsgrāvu. Augšā cēlās Nostradamus un viņa miklainie pareģojumi, no jauna uzsildīti, iekaroja veselas lappuses, kamēr regulāri valdības aģentūras paziņojumi, ka 'viss OK' ieņēma pāris rindkopas kaut kur avižu iekšienē, blakus desiņu sludinājumiem. Vienaļga par to, kas tiek darīts - bet, re, tādas un tādas briesmas 'iespējamās', tur un tur rok bunkurus, pērk šautenes, iekonzervē zirņus, visur šaubīga 'gatavība', klejos laupītāju bandas, utt. Vārdu sakot, nepilnīga, sensacionāla un pamatos nolaidīga ziņošana palīdzēja māpticīgo aprindās ievest paniku - un, re, bija atkal par ko ziņot. Prese, astē iekodusies, riņķoja uz vietas kā apjucis šūnelis. Tā varēja diezgan viegli uziet un apgaismot Y2K problēmas dimensijas un sarežģījumus - viss tas tai tika gandrīz zem deguna pabidīts kā lopiņam barība - bet... nē. Viegļāk bija kaut ko sadomāt un pūst burbuļus. Ir diezgan smieklīgi tagad (un tikpat sekli) prasīt: 'vai Y2K tiešām bija nopietna problēma?' Bija! Bet tos paskaidrojumus gaidījām pirms 2 gadiem. Lieki tagad spekulēt.

Izdevumi, jā, bija lieli. IDC konsultantu firma, piem., rēķina, ka 'pa virsu' vien - *ne tiešā Y2K problēmu apkarošanā*, bret 'jaungada sardzē' par 'blakus plāniem' un 'labojumu uzfrizēšanai' - ASV izdoti \$ 30-40 miljoni, bet visā pasaulē kopā \$ 65-75 miljoni. Pāris nabagāku valstu gada budžets! Vai tas viss bija 'vajadzīgs'?

Jā un nē. Skaidrs, ka nopietna 'gatavība' prasīja koordinācijas centru izveidošanu un jau minēto kārtības un drošības sargu mobilizāciju (tātad: virsstundas), un tādos gadījumos valda princips - dabūsi to, par ko maksāsi. ASV 'mierīgās gulēšanas' rēķins vien bija 2.7 miljoni, pasaulē kopā - aptuveni, \$ 6.5 miljoni. Tam var pieskaitīt, t. s., 'blakus (contingency) plānus' - ūdens un elektrības piegādi 'ar rokas kontroli' (ja nojūk automātiskais), utt. - ASV \$ 8.6 miljoni, pasaulē kopā \$ 20 miljoni. Kontroversija faktiski 'paceļ galvu' tikai Y2K labojumu 'uzfrizēšanā' (ASV - \$ 20-30 miljoni; pasaulē \$ 40-50 miljoni).

Kas ar tādu apzīmējumu isti domāts? Ir tagad skaidrs, ka nav vien izvesti Y2K labojumi... bet daudzos gadījumos 'nelabojamas sistēmas' izludinātas un ievilkas pavisam jaunas (reizē Y2K 'gatavas'). Vārdu sakot, 'Y2K problēmu aizsegā veikti kapitālremonti' (kuŗus, praktiski skatoties, būtu bijis jāveic agrāk, vai vēlāk tik un tā). No finanŗu puŗes - pāŗis gadu laikā izdots 3-4 gadu 'sistēmu atvietoŗanas' budŗžets. Varbūt to (gaŗāmgāŗēji, nezinātāji) varēŗu raksturot kā 'technisko ŗmaukŗanu'(Ja tikai viŗi līdzīgi uztrauktos par politiķu boditēm... bet tas ir cits temats). Un varbūt 'techniskie' diezgan labi izŗķināja, ka nav liela nozīme labot 'veco', ja drīz vien jāiegādājas 'jaunais' ŗā, vai tā. Kāpēc tad ne abus gāŗienus vienā rāvienā?! Labi, tā bija zināmas izdevības izmantoŗana. Bet... 'ŗmaukŗana'? Ne tuŗu.

Te nu mēs esam. Šķietami draudīgu momentu sveikā pārdzīvojuši - pateicoties tiem, kas plānoja, ielika darbu un līdzekļus, mudināja personīgu un sabiedrisku 'gataību'. Droši vien, mums eventuāli pienāks rēķins... mazliet dārgāku preču un pakalpojumu veidā. Bet vai nav labi konstatēt, ka varam teicami mobilizēties un 'iztikt', ja tas grūtā brīdī vajadzīgs? Un vai nav lieku reizi pierādīts, ka panikas pūtējiem derētu meklēt godīgāku darbu?

Gaišu Jauno Gadu! □

Juris Mazutis

□ □ □ □ □ □

3X3 MĀRAS UN EZERU ZEMĒ

Ar ko cilvēkā saistās Latgales vārds? Ar ziliem ezeriem, zaļiem pakalniem, mirdzošiem māla traukiem medus zemes un debesu krāsās. Ar Latgales cilvēku viesmīlību, sirsnību, devīgumu, dievbijību un - Aglonu.

Ja jūs kaut reizi esat bijuši Latgalē, tad noteikti esat izjutuši kaut daļu šī novada burvības. Ja Jūsu ceļi ir veduši kaut kur citur, tad ieklausieties, Latgale - Māras zeme jūs sauc.

2000. gada vasarā no 23.-30. jūlijam Preiļu rajona Aglonā notiks ikgadējā Vispasaules latviešu 3x3 nometne.

Mazliet par nometnes atrašanās vietu. Aglonas pagastā dzīvo 2300 iedzīvotāju, lielākā apdzīvotā vieta ir Aglona (1100 iedzīvotāju). Aglona ir īpaša vieta Latvijā. Šeit atrodas Latvijas katoļu garīgais centrs un galvenā svētvietā - Aglona. Arhitektūras pieminekļi ir Aglonas bazilikas un klostera komplekss. 1980. gadā Romas pāvests Pāvils II Aglonas baznīcai piešķīra bazilikas titulu. Tur notiks dievkalpojums nometnes atklāšanas dienā. Vislielākie svētki Aglonā ir 15. augusts - Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētki, uz kuņģiem pulcējās desmitiem tūkstošu katoļticīgo. Arī mēs, nometnes dalībnieki, varēsim iepazīties ar šo arhitektūras pieminekli un svecītēm rokā iziet krusta ceļu, kādu iet svētcēlnieki 15. augusta svētvakarā.

Tie, kuņģiem patīk klusums, varēs apmesties uz nakšņošanu klostera ēkā. Pārējie dzīvosim Aglonas katoļu ģimnazijas internāta telpās. Turpat notiks arī visas nodarbibas, kuņģis kā bērni, tā pieaugušie varēs:

* pilnvērtīgi fiziski un garīgi atpūsties, kopā esot vairākām paaudzēm un iepazīstoties ar jaukiem cilvēkiem.

* attīstīt savas spējas un pilnveidoties visdažādākajos virzienos.

* iepazīties ar Latgali - Preiļu novada vienreizējām vietām un brīnišķīgajiem cilvēkiem.

* paplašināt latviskās zināšanas, iepazīties ar kultūrvielu un daudz vēl ko citu...

Daudzpusīga būs arī nometnes programma. Nodarbiību vadītāji būs kā no Latvijas, tā no Rietumiem. Katru dienu dalībnieki varēs izvēlēties sev tikamāko no daudzajām ievirzēm: teātri, žurnalistiku, literatūru, vēsturi, politiku, vides mācību, ģimeņu semināru, rotu kalšanu, prievišu aušanu, grāmatu iesiešanu, floristiku, keramiku, gleznošanu, dziedāšanu, dejošanu, sportošanu, maizes cepšanu, mezglošanu, klūdzu pišanu, cepu pišanu, zīda apglāznošanu, dažādu latvisku apsveikumu gatavošanu, tautas instrumentu darināšanu un arī mūzicēšanu ar tiem. Katrai dienai būs savs vakara viesis, un, protams, interesanta vakara programma, kā, piemēram, garīgās mūzikas koncerts, Krusta ceļa iešana Aglonas bazilikas dārzā, keramikas cepļa kurināšana Jasmuižas mūzejā, Raiņa mūzeja apskate, vakara teātra izrāde.

Ceram uz kuplu līdzdalību. Latgale un tās ļaudis jūs gaida!

Otra 3x3 nometne šogad Latvijā notiks no 16.-23. jūlijam, Raunā. Informācija par visu zemju 3x3 nometnēm 2000. gadā atrodama 3x3 mājas lapā www.3x3.lv/

Ārzemju dalībniekus lūdzam pieteikties līdz 1. maijam, rakstot Arnoldam Rupertam, 2141 Brunsink Dr. N. E., Grand Rapids, MI 49505-2126, USA; tel. 616-456-8023, fakss 616-456-5963; e-pasts <liga3x3@iserv.net>. Austrālija pieteikumus pieņem Arnis Siksa, 4 Marmindie St. Chapel Hill, Q 4069, Australia. Dalības maksa US \$ 175.- personai, bet ne vairāk kā US \$ 450.- kodolģimenei (divas paaudzes). □

Elvira Brovacka,

Aglonas 3x3 nometnes vadītāja

=====

GRĀMATAS

LATVJU RAKSTI RUNĀ

Autori Lidijs un Sergejs Beklešoviči, Arvīda Soduma zīmējumi un kaligrafija. Izdevēji: Latviešu daiļamatnieku apvienība Austrālijā un Latviešu tautas mākslas fonds.

Jo vairāk iepazīstamies un iedziļināmies latviešu tautas rakstu mantojumā, jo lielāka cienība un apbrīna rodas pret cilvēkiem, kas šos rakstus sacerējuši un lietojuši, no senatnes līdz šodienai. Tie radušies dūmistabā pie skala uguns, bez mūsdienīgiem palīgīdzekļiem. Tie rūpīgi glabāti no paaudzes uz paaudzi, nezaudējot saskaņu ne formā, ne krāsās. Šis gadu simtu mantojums kopā ar tautas dziesmu ētikas bagātību, ielikts mūsu pūrā, norāda uz latviešu tautas tieksmi un vajadzību ikdienā saskatīt daļo, labo, aistētisko.

Savā attīstības gaitā latviešu tautas māksla, pakļaujoties attiecīgā laikmeta sadzīves un ētikas prasībām, ir veidojusies un papildinājusies. Tā ir daļa latviešu tautas vēstures. Daļa no kultūras vērtību kopuma, kas mums ļauj pastāvēt citu kultūru ietekmē. Tāpēc arī vajadzīgi šo vērtību tulki, kas spēj atklāt daiļumu un daudzveidību, kas tajās slēpjas.

Grāmatai viscauri vijas latvju tautas vēstures izgaismojumi, gan tumšos, gan gaišos toņos, līdzīgi krāšņo rakstu izstrādājumiem veidojot arī rakstītā vārda krāsainu pavedienu. Tā noskaidrojam interesantas ziņas par Pulvertorni, ko pēc N. Strunkes zīmējuma gleznieciskā gobelēnā atveidojis A. Sodums. Iepazīstamies ar Latvijas ģerboņa un karoga izcelsmi, skatot L. Beklešovas darināto gobelēnu.

Daudz darbos, lieliskā izpildījumā, izmantoti lielmeistaru J. Bīnes, N. Strunkes, J. Madernieka un A. Čirūļa zīmējumi. Gobelēnos un to aprakstos iepazīstamies ar Kr. Baronu un tautas dziesmām, latviešu mitoloģiju, dažādu svētku svinēšanu, visu par līniju un daudz ko citu. Ar īpaši glezniecisku krāšņumu izceļas sienas sega - trioloģija (Darinājuši L. un S. Beklešoviči, A. Soduma zīm.). Tā veidota pēc Alšvangas senās villaines "mēlenes" parauga, tumši zilā (mēļā) pamatkrāsā, vaska dzeltenā ielokā ar tā dēvētajām "lapiņām" - mēlišu veida karuļiem, jeb šķendēļiem lejas malā.

Tajā izteiktas mūsu tautas dzīves trīs būtiskās iezīmes: darba tikums - dzīves garīgais pamats, darba materiālais guvums un darba ietvarā - tautas dziesma.

Vesela nodaļa veltīta Baigā gada notikumiem, kuņģus ievērojoši simbolizē V. Plūmes darinātā sienas sega "Dievs, Tava zeme deg".

Atsevišķi apskatīti Latvijas novadi, dodot ievērojamu vietu aprakstus, foto attēlus un mākslinieciskus izstrādājumus, uzsverot katra īpatnību formā un krāsās. Sīki aprakstīti un fotogrāfēti tautas tērpi, visumā un detaļās. Pārsteidz milzīgā dažādība un krāšņums, kādā izpaužas latviskās mākslas skatījums. Mākslinieki lieliski saskaņojuši savus dotumus gobelēnos, apvienojot audumu, metālu, koku ar dziļu latvju rakstu zīmju simbolikas izpratni un

tulkojumu. Daudz savdabīgiem darinājumiem būtu vieta mūzejā, un tie, cerams, atradis ceļu uz Latviju.

Liekas, tā ir senču balss, kas liek Lidijai un Sergejam Beklešoviem Rīgas Valsts mākslas skolā gūtās zināšanas nest līdz pasaules ceļos, reprezentējot latvju tautas mākslu dažādos kontinentos. "Mūsu ieročiem bija jānolaižas, mūsu vārdi ir dažkārt neuzklausti. Tagad mūsu ciņas ierocis ir mūsu kultūra, un mēs ticam, ka šai zīmē mēs uzvarēsim." Ticībai šiem vārdiem abi autori veltījuši savu dzīvi.

Kur radusies šī pietāte un mīlestība visam latviskam? Iespējams - tās pirmsākums meklējams agrā jaunībā, jo visi trīs autori darbojušies Mazpulku organizācijā līdz pat tās slēgšanai, krieviem okupējot Latviju. Arī viņu dzīves stāstiem iepazīstamies grāmatā. Tas lasītāja un autoru attiecības padara tuvākas. Noskaidrojam, ka A. Sodums ir ilustrējis daudz grāmatu. Iepazīstamies ar viņa gleznām, vitražām un tekstilmākslas zīmējumiem. Redzam, ka viņa radošie impulsi sakņojas Latvijas kultūrā.

Vēl grāmatā iepazīstamies ar L. Treimanis darināto seno latgaļu tautas tērpu un jostu rakstos austām sienas segām. Saista V. Ērdmanis vērienīgie metalla izstrādājumi. Grāmatas beigās atrodami arī tehniskie padomi, kas ne tikai palīdz praktiskam darbam, bet ļauj izprast tautisko objektu būtību, gan valkātājam, gan lasītājam. Bez jau minētiem vārdiem grāmatas tapšanu sekmējuši krietns pulks talcinieku. Ar līdzekļiem piedalījies arī PBLA Kultūras fonds.

Tauta, kas spējīga lietot senās rakstu zīmes savas šodienas mākslas darbos, pierāda savu nezūdību. Autori ved lasītāju pa savas latviskās gaismas strēli, atsegdami garam tuvas un pazīstamas vīzijas. Tā ir cituriene, kurā labprāt ieejam ar visu savu būtību.

Grāmata ir visai apjomīga. To papēmot rokās, rodas vēlēšanās nolikt malā ikdienas darbus, lai netraucēti ieplūstu pasaulē, kur mājā daļums un saskapa. Tā ir liecība trīs cilvēku bagātai un rosīgai dzīvei.

Grāmata ir īpaši vērtīga velte Latvijai, kur šodien redzam tik daudz sveša piesārņojuma. Svētīga dāvana Latvijas skolām un bibliotēkām. □

Inta Purva

DZĪVES STĀSTI

JUBILĀRS MEŽA CIETOKSNĪ: "MEŽOTNĒ"

Voldemāra Antiņa 80. mūža gadi piepildījās pašos Ziemsvētkos. Varbūt kāds cits likteņa piemeklēts justos ieģrūsts vientulībā, bet Voldemārs, tāpat kā spēka gadās, ir redzams mūsu nacionāli politisko cīnītāju virsohnē. Viņš pats uzskata un uzsver, ka viņa spēka avots ir patriotisms, kuŗa ideoloģijai sekojis visus trimdas garos gadus. Šai pārliecībai viņš palicis uzticīgs un nemainīgs. Un ne tikai vārdos vien. Bostonā, kur pagājuši viņa mūža daudzie gadi, Voldemārs nodibināja DV apvienību, piedalījās Trimdas draudzes, kā arī ALA dibināšanā. Vēlāk ALA kongresos Voldemārs izcēlās ar spējīgām replikām tiem, kas kaut kā apdraudēja tautas svētumus. Viena no pēdējām vārdu divkaujām ALA ietvaros bija par bijušā padomju varas vīra Anatolija Gorbunova godināšanu ALA.

Viņš nav bijis laimes luteklis un visu ko dzīvē līdz šim ieguvis ar darbu. Par savu maizes darbā lauku bija izvēlējis būvniecību. Teorētiskās zināšanas ieguva, mācoties Wentworth koledžā, bet latvisko izglītību Tilžā, kur pamatskolu vadīja dedzīgais patriots māc. Osvalds Blūmitis, kas arī krustoja viņa dzīves ceļu Bostonā. Ilgus gadus Voldemārs bijis devīgs un atbalstījis mūsu skolas, jaunatni un baznīcu.

1988. g. Voldemārs bija ticis tik tālu, ka varēja aicināt draugus uz savas mājas iesvētīšanu. Viņš to bija nosaucis par "Mežotni", domādams par seno zemgaļu vadoņiem. Tā atrodas gan patālu no Bostonas draudzes vasaras ipašuma - Piesaulē, Ņuhampšīrē. Tagadējā "muižkunga" Voldemāra "Mežotne" ir it kā miniatūra no senajām zemgaļu pilīm, glabā latviešu kultūras vērtības, gleznas, grāmatas un bagātīgu arhīvu.

Vēl ciņas spara pilns viņš pirms gada apmeklēja Latviju, lai redzētu savām acīm un uzklāusitu tautas brāļus un māsas, kas gadu desmitiem izcietuši apspiestību; lai īstenotu iecerēto mērķi, mudinātu tautiešus piedalīties parakstu vākšanā, pieprasot Latvijas valdībai rīkot tautas nobalsošanu par pilsonības jautājumu. Viņš apbraukāja Latviju krustam šķērsam un pārliecināja daudzus pasīvos iet parakstīties, kas zem izdzīves nastas bija palikuši vienaldzīgi par tautas likteni. Vajadzīgais pavalstnieku parakstu skaits tika ievērojami pārsniegts. Par to Voldemārs Antiņš ir pelnījis mūsu visu īpašu atzinību: pašreizēdīgi mudinot un atbalstot latviešus ciņā par demokrātiskām tiesībām un pienākumiem Latvijas labad.

1999. gad rudenī mūžībā aizgāja Voldemāra dzīves biedre Dagmāra. Viņas piemiņai saziedotos \$ 4000 viņš novēlēja Brīvības pieminekļa atjaunošanai.

Kad sals šauda pa Mežotnes pakšiem, Voldemārs Antiņš netraucēti raksta vēstules un sūta rakstu kopojumus saviem domu biedriem uz visām pasaules malām. Viņš runā, raksta un cīnās par latvisku Latviju! Lai Dievs turpina svētīt viņa darbus tautas druvā un dāvina viņam vēl daudz baltu dienīņu! □

Osvalds Akmentiņš

ESI SUMINĀTS

Kā kuģinieks Tu neskaitāmām vētrām cauri
Esi braucis un stūres ratu allaž straumei
preti griezis.

Kā kaŗotājs Tu Tēvu zemi aizstāvējis un
ienaidnieku kāvis.

Kā tautas mīlotājs Tu cēli tautai cietokšņus,
kur latvji trimdā patvērumu un cerību sev
smēlās.

Kā zīle no senās svētozolu dzimtas
Tu nelokāms esi audzis un viņas tikumus
jaunām audzēm nesis. Tā Tu saviem senčiem
un latvju tautai godu esi nesis!

Lai Dieva svētība vēl daudz, daudz rītdienām
vainagotu Tavas gaitas un latvju tautai
ļautu brīvai zelt!

Aivars Jerumanis

IZRAKSTS NO VIESU GRĀMATAS MEŽOTNĒ

otro reizi trimdai vēsti vedu:
tēvzemē vēl svešnieks visu rīko...
brīvestība segta biezu ledu
vēl bez dzidruma skan jāņos "ligo"

tautas vēlmes maldiem apdūmotas
medainumā solījumi tīti
jaunums klaiņo nesaņēmis sodu
gaida dzimstam jaunu spožu brīdi...
1990. g. (ceļā uz Ķelni).

Valdi! Tu ar savu latvisko, pretkomunistisko stāju un nebišanos savas domas paust skaļi - esi kā lidaka trimdas ezerā. Lidakas ir tās, kas neļauj ezerā savairoties "vārgiem un slimiem" asariem... Ja nebūtu šodien šādu lidaku ezerā, ja nebūtu latviešu sabiedrībā bākas, kas rāda, kurp ejam, tad nomaldi būtu vēl lielāki.

Turēsimies pie Bēthovena sacītā:
"Labu darīt, kur vien iespējams,
Brīvību par visu vairāk mīlēt;
Patiesību it nekad, pat i troņa priekšā nenoliegt!"
1990. g. 13. aprīlī, Mežotnē.

Gunārs Freimanis

⌘ ⌘ ⌘ ⌘ ⌘

DR. JULIJANS BLUSANOVIČS

sanitārs - kaņavīrs - ķirurgs
astopdesmitgadnieks

Varakļānu slimnīcas ārsta-ķirurga Dr. **Julijana Blusanoviča** mūžs ir tik pat raibs kā dzeņa vēders, kas ieziņmējas ar latvietim tik izteikto sīkstību, ieaudzīnāto pieticību, izteiktu pienākuma pildīšanas apziņu, drošsirdību, mūžīgo paļaušanos visa Radītājam un nenoliedzamo centību. Par sīkstību un pieticību liecina viņa vienkāršā dzīve, kur ap 2 km gaŗo ceļu, esot pie 80 gadu robežas, uz savu darba vietu Varakļānu slimnīcā un atpakaļ dakteris mērijis kājām; par pienākuma apziņu un tā pildīšanu mums stāsta viņa kaņavīra-sanitāra grūtais un nepateicīgais darbs, glābjot smagi ievainotos un asinīm klātos ciņu biedrus vissmagāko kauju brīžos, kad patvērumu un aizsegu meklē katrs kaŗotājs. "Man bija jāiet, tas bija mans pienākums!" intervijā paskaidro vēl vienmēr moţais un garīgi stiprais, bijušais krievu nāves nometņu liecinieks. Par paļaušanos visa Radītājam Dr. Blusanovičs pastāsta pats, ka pirms katras kaujas noskaitījis lūgšanu. Par drošsirdības vislabāko pierādījumu dod apbalvojumus. Kā viens no pirmajiem latviešu kaņavīriem viņš saņem Dzelzs krusta II šķiru, un ir ceļā uz I šķiras Dzelzs krusta saņemšanu, ja tik drīz kaņavīra nāvi nebūtu piedzīvojis pirmais latviešu vienību komandieris un latviešiem labvēlīgais, viņu varonīgo ciņu novērtētājs vācu ģenerālis Šulcs. Dr. Blusanoviča centību apliecina viņa jaunības sapņu piepildīšanās. Viņš kļūst par iecienītu ārstu-ķirurgu. Vēlāk par Varakļānu slimnīcas direktoru, amatu, ko pilda 25 gadus, turklāt viņš 47 gadus strādā kā ārsts-ginekologs. Varkļānu mazais ik mēneša žurnāls "Varokļonitis", kuŗā latviešu valoda un teikumu uzbūve ir nesalīdzināmi pārāka par mūsu šodienas lielajiem latviešu laikrakstiem, norāda, ka no Varakļānu novada nākuši daudz ievērojamu cilvēku - garīdznieki, ārsti, rakstnieki, žurnālisti, kas savu darbu, zināšanas, gara spēku atdevuši šīs puses ļaudīm. Un viens no tiem esot Dr. Blusanovičs. Viņam vienmēr pirmajā vietā bijis darbs, cilvēku veselība un dzīvības sargāšana, ko apliecina arī daktera dzīves biedre Ilga, norādot, ka darbs esot daktera tikmets (hobijs).

Pēc Aglonas ģimnazijas beigšanas Julijans Blusanoviča iestājas Latvijas Universitātē studēt medicīnu, bet 1943. gada pavasarī tiek iesaukts Latviešu leģionā un, būdams medicīnas students, iedalīts sanitāros un nosūtīts uz Volhovas fronti, pie kpt. Ozola prettanku vienības. Tur jaunajam sanitāram iespējams tikties un iepazīties ar ģen. Šulcu, sava pulka komandieri plkv. Veisu, majoru Laumani, pulka ārstu Dr. Strautmani un citiem.

Sk.: Ja pirms II pasaules kaŗa 3 Baltijas valstīs un, varbūt, pat kopā ar Poliju, būtu izveidojušas vienotu un kopīgu aizsardzības plānu, vai šodien stāvoklis Baltijas valstīs būtu citāds?

Dr. B.: Domāju gan, jo varbūt arī Hitlers būtu padomājis divreiz, vai sākt uzbrukumu Polijai.

Sk.: Vai Latvijas armijai vajadzēja pretoties krieviem 1940. gadā un ko mēs būtu ar to panākuši?

Dr. B.: Nedomāju, ka vajadzēja, jo tādā gadījumā krievi būtu izsūtījuši visus Latvijas armijas kaņavīrus uz Sibīriju un nebūtu jāgaida nemaz 14. jūnijs.

Sk.: Dakter, ja mums būtu iespēja atgriezt atpakaļ laika ratu, teiksim, pa 55 gadiem, vai Jūs, zinādams grūtības un briesmas, kādas pārdzīvojāt, būdams frontes sanitārs, nebūtu izvēlēties sev citu profesiju?

Dr. B.: Domāju gan, ka nē. Citu es neizvēlētos, jo par ārstu esmu vienmēr gribējis kļūt.

Sk.: Kā un kur piedzīvojāt kaŗa beigas?

Dr. B.: Es kaŗa beigas ar savu vienību piedzīvoju kādās lauku mājās, Lutriņu pagastā, kur bija jau priekšā Lauņa viri, kas iestiprinājušies dalīja vēl atlikušās lodes, sacidami, tā būs man un tās mēs vēl izlietosim aizstāvoties. Dr. Kraukļa ierosināti, devamies uz Lutriņu skolu, kur bija jau ierīkots pārsienamais punkts. Tad tur arī uz galda salikām savus ieročus un gaidījām krievu ierašanos, jo cīnīties vairs nebija nozīmes. Vācija paziņoja kapitulāciju. Kad tie ieradās, tad naktīs, pārģuļot šķūņos, nosoļojām līdz Žagarei, kur bija priekšā jau citas latviešu vienības. Tur mūs salādēja vagonos un sākām ceļu uz Krieviju. Nācām Voršankā, kur mums bija jāturpina jau iesāktie cauruļu likšanas darbi pie 600 gr maizes un 20 gr eļļas, 20 gr sāls dienā, bet bija arī reizes, kad maizi redzējām tikai katru otro vai trešo dienu, jo piegādes plāns bija sagājis grīstē. Bijām galīgi novāļējuši un laba daļa arī to neizturēja. Kad sākās pirmās atļaišanas, tad arī man 1947. gada sākumā laimējās atgriezties Latvijā. Devos uz tēva mājām un vēlāk atsāku pārtrauktās medicīnas studijas.

Pēc studijām 1952. g. uzsāku darbu kopā ar vēl 2 jauniem dakteriem - Annu Ositi un Ēriku Jēkabsonu vecās, izpostītās telpās, varētu teikt, ka tikai ar dažiem pieejamiem darba rīkiem - skalpeli un pinceti. Arī pašiem dzīve bija grūta - dzelzs gultiņas un salmu maisi. Bija jācēļ jauna slimnīca.

Tās iekārtošanu var uzskatīt par vienu no nozīmīgākajiem Dr. J. Blusanoviča dzīves notikumiem. Viņš arī pastāstīja, ka viens brālis kritis leģionāra uniformā Kurzemes frontē, bet otrs Sarkanās armijas, bet pats izkūlies no Volhovas purviem cauri Vidzemei un visām 6 Kurzemes lielkaujām līdz kapitulācijas brīdim bez viena ievainojuma. Viņa tēvu no nošaušanas izglābis viņa brāļa piespiestais dienests Sarkanarmijā, kaut arī 2 brāļi cīnījušies pretējā pusē. "Sarkanās armijas cīnītāju piederīgie neesot soda mi," iebilduši sarkanie tiesnešu kungi.

Divus svētīgu roku radītus atgadījumus pastāsta daudz ciešanu, moku, nāves un asiņu pieredzējušais sanitārs Blusanovičs, atskatīdamies uz aizvadītiem kaņavīra gadiem kauju laukos. Kad 1944. gada ziemā kādas kaujas laikā zaudējis visus sanitāro kamanu vilcējus un bijis neziņā ko iesākt, pēkšņi atradis atstātu suņu pajūgu. Otrs, kad izbeigušies visi sanitāram nepieciešamie piederumi, lai sniegtu pirmo palīdzību ievainotajiem, nejauši uzdūries kādiem pamestiem un ar segu apklātiem ratiem, kuŗus atsedzot, atradis kaudzes ar nepieciešamajiem sanitārajiem piederumiem. Tā kādreiz nelaimē un izmisumā uzsmaidījusī laime.

Sk.: Un tagad atgriezīsimies pie Jūsu darba un Latvijas slimnīcām. Kā visvairāk trūkst Jūsu Varakļānu slimnīcai šodien un kā mēs Rietumos varam Jums palīdzēt?

Dr. B.: Mums nav modernāko aparātu, tādu, kādi jums Rietumos, bet mūsu mazajai slimnīcai, kas ir ierobežota ar nopietnāku operāciju procedūru, nepieciešamāko vienmēr laimējies sagādāt. Lielu un nopietnu operāciju slimniekus mēs pārsūtām vai nu uz Madonas slimnīcu, vai arī uz Rīgu, jo arī pie mums tiek apvienotas slimnīcas, slēdzot mazās naudas taupīšanai.

Sk.: Kādas Latvijā ir ārstu algas? Vai pie Jums arī ir ārstu un māsu trūkums?

Dr. B.: Īsti to nezinu, bet domāju, ka lielākajās slimnīcās ārsti dabon ap Ls 300 mēnesī, bet mana pēdējā alga

pirms aiziešanas pensijā bija Ls 60. Pensija man ir Ls 120 mēnesī. Tā, redziet, mana pensija ir 2 reizes lielāka par algu. Domāju, ka nav ārstu trūkuma, un vēl mazāk to var teikt par māsām.

Sk.: Ja Jums, dakter, piedāvātu ārsta darbu šeit ar, apm., \$ 15.000 mēnesī, pie labiem dzīves apstākļiem un ja Jūs būtu kādus 40 gadus jaunāks, vai jūs pārceltos uz šejieni, vai uz ASV?

Dr. B.: Nedomāju gan, ka to darītu, jo tā ir mana dzimtene un mans mūžs pieder Varakļāniem, tāpēc jau arī pēc izsūtīšanas devos atpakaļ uz tēva mājām mācīties par ārstu.

Sk.: Kādu padomu Jūs dotu šodien tautai Latvijā, kas būtu darāms, lai Latvija tiktu ātrāk uz augšu un tauta paliktu turīgāka?

Dr. B.: Mums šodien trūkst labais darba tikums, jo vairs neviens isti negrib strādāt, gaida, ka nauda iekritīs klēpī pa vieglo. Otrs, jāizbeidz tā lielā dzeršana, kas tautu novedusi postā un nabadzībā. Biju aizgājis uz kādu mūsu skolas nacionālo svētku atceres sarīkojumu un tur, man par lielu pārsteigumu, Latvijas himnu atskaņoja ar skaņu plates palīdzību.

Sk.: Vai Latvijā pastāv medicīniskā apdrošināšana un cik tā maksā?

Dr. B.: Pastāv gan, tur ir dažādas grupas un dažādi noteikumi, saistīti ar darba ilgumu, cilvēka vecumu un izvēlēto apdrošinājumu; par islaicīgu slimošanu slimnīcā nav jāmaksā, bet operācijām mazliet ir.

Dr. Blusanovičs atceras kādu traģikomisku gadījumu, kad darba sākuma gados slimnīcā ieradies kāds slimnieks ar smagi iekaisušu žultspūsli, kam bija jāizdara operācija. Slimnieks, guļot uz operācijas galda un sāpes ciedams, ārstam teicis, ka, ja viņš nomirstot uz šī galda, tad dakterim būšot jādod viņa sievai maize. Dakters, ar savu raksturīgo humoru atbildējis, bet, ja palikšot dzīvs, tad slimniekam būšot jābrūvē alus. Slimnieks izvesēļojies un "nolīgumu" pildījis; uz svētkiem muciņa alus bijusi klāt.

Pirms 5 gadiem, dakterim svinot 75 gadu jubileju, pateicoties ilga mūža novēlētājiem dakters atbildējis: "Dzīvošu, cik Dievs būs lēmis." Varakļāniešu vērtējumā Dr. J. Blusanovičs nav tikai ārsts-ķirurgs, bet gan arī viņu smagās dzīves līdzcinītājs, draugs un kristietības iedvesmotājs, ko apliecina viņam veltītie vārdi:

"Šiem baltiem kaņavīriem mūž' cieņa,

Un mīlestība, ko vien krūtīs sirds var just." □

Skrastiņu Indulis

* Mūsu sabiedrības loceklis **Jānis Blusanovičs** ir Dr. J. Blusanoviča brālis.

=====

DZĪVE FORTČIPĀ

Pirms 23 gadiem es strādāju par skolotāju mazā pilsētiņā, ko saucām par Fortčipu. Tās pilns vārds ir Fort Chipewayan, Albertā. Tā atrodas provinces ziemeļos pie Atabaskas ezera (Lake Athabasca). Toreiz Fortčipā dzīvoja ap 1500 Kri (cree) un čip (Chipewayan) tautu indiāņi un ap 100 balto (Caucasians). Starp tiem divi latvieši, es un mana sieva Austrā.

Fortčipa bija gluži moderna Kanadas pirmtautu apdzīvota pilsētiņa ar divām skolām, medicīnisko aprūpi, policiju, moteli, diviem veikaliem, kafejnīcu (ķīnieša), pastu, auto labošanas darbnīcu ar bencīna pārdošanu un lidlauku. Trīs reizes nedēļā no Edmontonas atveda un aizveda pastu un pašziņus.

Bija dažādas ipatnības. Ziemas bija garas un aukstas, bet skaistas. Debesis skaidras. visu dienu spīd gaiša, spo-

ža saulīte. Naktīs debesis pilnas spožu zvaigžņu un dažreiz ziemeļblāzma nakts tumsā izskatījās kā balti mirdzoši un vilņojoši palagi karājamies līdz pat māju jumtiem. Bija reizes, kad no skolas pārnācu ar baltu degungalu un baltiem vaigiem. To man Austrā pavēstīja.

Novembra vidū sāka snigt. Sniega kārtā krājās arvien biežāka, jo sniegs nekusa līdz pat pavasarim. Atkušņu nebija. Ap Ziemsvētkiem lielais Atabaskas ezers bija aizsalis un sniega sega pēdu vai vairāk dziļa. Slēpošana lieliska. Pa speciālu ceļu, tā saucamo, "ledus tiltu" pāri aizsalušajai upei varēja ar auto vai sniegmobilu (snomobili) aizbraukt uz Fort Smith, NWT (North Western Territories). Sestdienās un svētdienās gājām slēpot pa vietējā meža takām un pa sniegotā ezera ledu. Mežā nokļuvām neejot caur pilsētu.

Reiz Austrā bija sadomājusi iet slēpot viena, kamēr es esmu skolā. Gājusi pilsētiņai cauri uz slēpēm. Iznācis iet uz zirga aploka pusi. Visi forčipieši labi pazina pilsētiņas vienīgo zirgu, kas ar ragavām veda lielu tvertni ar ūdeni uz mājām, kuŗās nebija ūdensvada. Zirgs nebaidījās ne no cilvēkiem, ne auto, ne no trokšņainajiem sniegmobiliem, kas brauca pa ielu viņam pretim vai garām. Kad Austrā tuvojās aplokam, kur zirgs ganījies, tas sacēlis ausis un Austru uzmanīgi vērojis. Kad viņa bijusi turpat vai klāt, zirgs skaļi un iebiedēti izviedzies, saslējies pakāļkājās un meties bēgt uz aploka otru galu. Austru, tādu ātri skrejošu radijumu ar kokiem rokās un pie kājām, viņš Fortčipā nekad nebija redzējis. Vēlāk, pa ielu slēpojot, vajadzēja uzmanīties nesatikt zirgu, jo kas notiktu, ja viņš, vedot ragavās lielo ūdens tvertni, slietos pakāļkājās un bailēs bēgtu, kur pagadās.

Vietējie trapeņi speciālu ragavu vilšanai lietoja suņus, kuŗu senči esot bijuši vilki. Visgudrākais dzīvnieks bija iejūgts rindas priekšā kā vadītājs. Cilvēks viņu komandēja tikai ar balsi, stāvēdams uz ragavām. Suns komandas saņēma: jāskā skriet, jāgriežas pa labi, vai pa kreisi, jāapstājas. Mājā suņiem bija katram sava būda. Tie tika piesieti diezgan garā ķēdē. Gudri bija arī kraukļi (ravens). Tie bieži nolaidās suņu tuvumā, jo tur allaž bija kaut kas ēdams. Kā suns, tā krauklis zināja uz zemes robežu, aiz kuŗas suns kraukli aizniegt nevar. Reiz gadījās redzēt, kā krauklis aizmāna suni prom no sunim noliktas zivs galvas, lai to dabūtu sev. Krauklis netālu no zivs galvas ielēca suņa teritorijā. Suns atstāja zivi un metās aizdzīt kraukli. Tas pacēlās gaisā un nolaidās nedaudz tālāk no suņa un zivs galvas. Suns atkal metās aizdzīt kraukli. Šādus gājienus vairākas reizes atkātojot, krauklis "aprēķināja", ka ir pietiekami tālu, lai, lidojot atpakaļ pie zivs galvas, tiktu tur ātrāk par suni. Tā arī notika: krauklim tika zivs galva.

Gadījās novērot, ka gudrie kraukļi ir bailīgāki un dumjāki par kaijām. To ezera tuvuma dēļ Fortčipā bija daudz. Reiz, nākot pa ielu, izdzirdu skaļu un izmisīgu kraukļa ķērksanu. Tas spārnus izpletis, pārbīli ķērkdams skrēja pa ielas malu. Virs viņa lejā un augšā pikējošā lidojumā, kā kaitinādama, laidās kaija. Nabaga krauklim tādā situācijā nebija nekur kur bēgt, ne kur paslēpties, ne gaisā drikstēja pacelties, jo tur no augšas to nepārtraukti apdraudēja kaija. Iespējams, ka kaija šādā veidā aizdzina kraukli, lai pati dabūtu viņa kaut kur atrasto ēdamo.

Tur, tālajā, daļēji izolētajā Fortčipas pilsētiņā pavadītais laiks bija interesants, patīkams un jaunu neparastu iespaidu bagāts. Austrā bija tikai nesen no Latvijas ieradusies, lai paliktu uz dzīvi Kanadā. □

**Alberts Bredenfelds,
Creston, B. C.**

*) Laipni lūdzam rakstus šai nodaļai. Lūdzu sūtīt tos tieši uz redakcijas adresi vai pa faksu 514-457-3496!

KVEBEKAS "ZELTA LAIKI" FEDERĀCIJA
(Federation De L'Age D'Or Quebec)

Ši Kvebekas provinces pensionāru fedarācija ir reģistrēta provinces iestādēs un savā laikā, kad mūsu pensionāru apvienību vadīja P. Agrums, arī mēs tai piederējām. J. Tomsona laikā mēs no tās izslidējām un turpinām darboties neatkarīgi. Šo grupu ir ļoti daudz, jo veco ļaužu skaits ir liels. Gandrīz katrā apdzīvotā vietā ir vismaz viena, vai pat vairākas veco ļaužu biedrības. Visi šie klubi ir padoti federācijas galvenās valdes kontrolei. Kopējais biedru skaits tajā pārsniedz 700.000. Biedru maksa ir \$ 12 gadā. Katrs klubs 2 gadu laikā pārvēl savu vadību, bet reizi gadā sasauc pilnsapulci, kurā tiek caurskatīts budžets un pieņemts nākamais. Sapulcē parasti vada kāda no federācijas valdes pieaicināta persona. Sapulces protokolu nosūta federācijas valdei.

Tā kā kopš 1956. gada dzīvoju franču valodas dominētā Kanadas daļā, kur radušies daudz draugu un paziņu, laika ratam griežoties, esmu arī kļuvis par šīs federācijas biedru. Ir patikami būt šajā sabiedrībā un justies līdzīgam. Ko gan isti mēs te darām?

Katra kluba vadība ir autonoma un savus gadatdarbības plānus veido pati. Mūsu kluba šabloniskā darbība ir šāda: 1) no 18. maija līdz 15. septembrim, katru otro dienu no plkst. 10:00 līdz plkst. 13:00, spēlējām minigolfu par speciālām cenām; 2) no 15. septembra līdz maija sākumam mūsu rajona valde dod zāli savā mājā. Tā atrodas ēkas lejas telpās un mēs to saņemam bez maksas. Sanākam kopā katru trešdienu no plkst. 19:00-22:00, jo dienā zāli lieto citām vajadzībām. Šī telpa ir, apmēram, tikpat liela kā mūsu sabiedriskā centra sarīkojumu zāle. Mūsu nodarbībās ietilpst bezbols. Telpā ir, apm., 1 kv. metru kaste ar priekšā izgrieztiem caurumiem, kas apzīmēti ar dažādu punktu vērtību. No zināma attāluma šajos caurumos metam mazus smilšu maisiņus. Tālākais risinās pēc bezbola tradīcijām. Tiesnesis pieraksta rezultātus. Uzvar tas, kas pirmais sasniedz 1000 punktus. Nākamā grupa sadalās 2 daļās. Zāles vienā sēnā atrisina, apm., 6 pēdu platu un zāles gaļumā gaļš tepiķis, uz kuņģa zināmā attālumā tiek nolikta maza, krāsaina bumbiņa. Grupu dalībnieki mat, apm., 500 gr smagas metala bumbas un cenšas tās piemest iespējami tuvu krāsainajai. Pretinieku grupa dara to pašu, vai arī izsist no labām pozīcijām. Tunktus skaita no tā, kas ir tuvāk krāsainai bumbiņai. Uzvar tā grupa, kas pirmā sasniedz 13 punktus. Tad spēle var atkal sākties no jauna. Tās nosaukums ir "Petongue". Tas, protams, ir jāpāciet tiem, kas spēlē kārtis. Nodarbības pārtrauc arī deviņiem, kad tie, kas vēlas, sēžas pie galdiem un spēlē Bingo. Katra karte maksā dolāru. Ja laimējas var laimēt no 5-15 dolāriem, atkarībā no tā cik kartes pārdotas. Dažreiz var laimēt "kuponus", kas saņemti no veikaliem reklāmu nolūkā. Zālē ir liela kafijas mašīna ar visām piedevām. Dzer ti, cik vēlies. Visas nodarbības beidzas plkst. 21:45, kad dāmas klāj pāris galdus. Našķošanai pieejami dažādi uzkožāmie un sierī, virtuvē sagatavotais "tosts" un pirktie cepumi. Viss ir par brīvu.

Aprakstītās vasaras un ziemas nodarbības skaitās regulārās. Bez tām ir vesela rindu citu, kuŗas var izmantot pēc izvēles un ja tās ir pa kabatai. Biedriem ir pieejams peldbaseins, deju kursi, bumbošana, Vietējos veikalos tiem ir 15"atlaide. Valde gada sākumā izplāno un sastāda veselu virkni izbraukumu un ekskursiju.

Katru mēnesi "pilnās nedēļas" sestdienā vietējās skolas lielajā sporta zālē notiek saviesīgs vakars ar labām vakariņām un dejošanu. Maltītes sagatavo parasti kāds restorāns. Ēdieni ir labi sagatavoti un garšīgi un vienmēr

var dabūt piedevas. Biedriem un viņu lūgtiem viesiem tās maksā \$ 12 katram. Dalībnieku skiats mainās no 200 līdz 300. Šie vakari ir nozīmīgi kluba kapitālam, jo izbraucienos lietotie autobusi bieži tiek samaksāti no kases. Pagātnē esmu uzaicinājis dažus latviešu pensionārus iepazīties ar šiem sarīkojumiem. Kad mūzika spēlē, visa zāle dejo. Sēž tikai retais.

Vēl būtu jāpiezīmē, ka biedriem ir pieejama auto un pārējo īpašumu apdrošināšana par speciālām un pazeminātām cenām.

Šī grupa, pie kuras piederu, atrodas Labrenču kalnāju piekājē. Tā saucas St. Hippolyte un atrodas netālu no St. Jerome pilsētiņā. Tā ir viena no rosīgākajām. Šajā apkārtnē pavisam kopā ir ap 50 šādu klubu. Tie savstarpēji sazinās, rīko dažādas sacensības un dažreiz arī kopējus sarīkojumus. Aizvadītā gadā kluba vadība mani iecēla "goda biedra" kārtā. To varētu uzskatīt par sava veida sasniegumu, jo esmu tajā vienīgais, kas nav šeit dzimis.

Sakarā ar savu jauno tituli, saņemtu dažus pensionāriem piemērotus žurnālus un esmu atbrīvots no biedru maksas. Īpaši jāpiezīmē sirsnība un draudzība, kāda valda biedru starpā. Parasti viens otru uzrunājam ar "tu" un priekšvārdā. Kaut esmu kopā ar citiem jau sen, daudziem uzvārdu es pat nezinu. Kad man provinces vadība paziņoja, ka driksto auto mašīnu vadīt tikai dienas laikā, biju neziņā, ko darīt ar mūsu saietiem. Radās daži biedri, kas mani "pa ceļam" aizved un atved. To es augsti novērtēju, jo zinu, ka maz ir cilvēku, kas to vēlētos darīt.

Nu, tāda ir penaionāra dzīve kvebekiešu senioru saimē. □

Eižens Reveliņš

MŪZIKAS MEISTARKURSI

Starptautiskie latviešu jauno mūziķu mreistarkursi (4. mūzikas nometne Latvijā) notiks **no 9. līdz 18. jūlijam, Ogres mūzikas skolā, Ogrē**. Meistarkursu motto: "Latviešu un pasaules mūzika 21. gadsimtā" atspoguļosies lekciju temās, kā piem., pianista Venta Zilberta lekcijā par latviešu kamemūziku un E. Biezaiša mūzikas krātuvi, gan koncertu programmās, kurās mūzikas studenti un kursu pasniedzēji atskaņos latviešu komponistu darbus.

Pēc meistārkursu atklāšanas 9. jūlijā sekos sadraudzības vakars. Tajā studenti no Latvijas mūzikas koledžām, mūzikas skolām, J. Vitola Mūzikas akadēmijas un ārzemēm varēs viens ar otru iepazīties.

Ar 10. jūliju sāksies nometnes programma ar sekojošu dienas kārtību: brokastis, kopēja lekcija, meistarklases, I skolotāju seminārs, dejas klase, pusdienas, brīvais laiks, orķestŗa, ģitāru un kameransambļa mēģinājumi, II skolotāju seminārs/vokālā dzēsa klase, vakariņas, brīvais laiks un koncerts. Skolotāju semināru iekļaušanu programmā 3. mūzikas nometnes laikā ierosināja pāragot Guntā Melbārde un Maruta Sile, ģitāras kopā ar pāragot Tamāru Bogdānovu 4. mūzikas nometnei izveidojušas plašu skolotāju semināru programmu ar, apm., 12 lektoru piedalīšanos.

Latviešu fonda sēklas nauda un Latviešu kultūras biedrības "Tilts" un Jāņa & M. Kavuzu stipendiju fonda līdzekļi palīdzēs iegādāties interesantus mācību materiālus ārzemēs (ieskaitot kompaktdiskus un video filmas), kā arī segs izdevumus konspektiem par katru lekcijas tematu.

Pateicoties Rīgas Pedagoģijas un Izglītības augstskolas vadībai, katrs mūzikas nometnes dalībnieks varēs saņemt kredītpunktus un diplomu par zināmu mūzikas meistarkursu un lekciju skaita apmeklēšanu.

Meistarklasēs varēs piedalīties instrumentālisti, vokālisti un komponisti. Būs šādi pasniedzēji: klavierēs - Teofilis Biķis, Uga Grants, ASV, Artūrs Ozoliņš, Kanada, Ventis Zilberts; kameransambļos - Ingrida Gūtberga, ASV, Paavo Pohjola, Somija, Gunta Sproģe, vadītāja, Normunds Viksne, Ventis Zilberts; stigās - Andris Baumanis, Rasma Lielmane, Meksika, Arigo Štrāls, Agne Stepīņa; pūtējos - Sigurds Circenis, Ilona Meiņa, Vilnis Pelnēns, Jānis Ranga, Artis Sīmanis; vokālistos - Pauls Berkholds, ASV, Džanete Lausone, ASV, Anita Garanča; komponistus - Dace Aperāne, ASV, Selga Mence, vadītāja, Imants Mežaraups, Pēteris Plakidis, Indra Riše, Dānija, Pēteris Vasks. Jaunais diriģents Mārtiņš Bergs vadīs orķestri; diriģente/komponiste Anita Kuprīsa, ASV, un koŗa "Balsis" diriģents Ints Teterovskis vadīs kamerkori. Orķestris un kamerkoris uzstāsies noslēguma koncertā. Visi nometnes koncerti sāksies plkst. 20.00 un ieeja tajos būs brīva. Tuŗāka informācija pie Ogres mūzikas skolas direktora G. Pļavnieka, tel. 250-24622; adrese - Brīvības ielā 50, Ogrē. No dzelceļa stacijas līdz skolai ap 20 min. pastaiga.

Dejotāja Vija Vētra, ASV, uzstāsies gan vakara koncertos, gan katru dienu pasniegs īpašu dejas klasi. Trešdien, 12. jūlijā paredzēts izbrauciens uz Madlienu, kurās mūzikas skolā Tālvāldis Deksnis sniegs stāstījumu par Latvijas ērgelēm. Svētdien, 16. jūlijā dalībnieki varēs apmeklēt Ogres katoļu baznīcas dievkalpojumu, kurā laikā vairāki jaunie mūziķi uzstāsies ar mūzikāliem priekšnesumiem.

Mūzikas nometnes vadītāja būs Dr. Ingrida Gūtberga, mākslinieciskā vadītāja - Dace Aperāne un administrātores - Inta Blūma un Velga Bomika.

Jaunie mūziķi, sākot ar 15 gadu vecumu aicināti pieteikties līdz 15. maijam pie Daces Aperānes, 11 Cat Rocks Drive, Bedford, NY 10506, NY, USA, tel. 914-234-3339; aperanscrd@aol.com; dalības maksa ārzemju dalībniekiem - US \$ 200.- (čeks rakstāms uz D. Aperānes vārda). □

Dace Aperāne

AIZSAULES CEĻOS

DAGMĀRA GRĪVIŅŠ-ANTIŅŠ, dz. Garjānis

Dzimusi 1926. g. 6. oktobrī, Lielvircavas pagasta Kalējos, Zemgalē; mirusi 1999. g. 1. septembrī, Hanoverā, Jaunhampšīrē, ASV.

Dagmāra, piederīga arāju ciltij. Tēvs Jānis Latvijas atbrīvošanas cīņā dalībnieks. Kopā ar sievu Minu strādā savā lauku saimniecībā un audzina savus 3 bērnus - dēlu Vidvudu un meitas Ainu un Dagmāru. Uzsākot skolas gaitas, sastāvēja Jaunatnes Sarkanā Krusta pulciņa un aktīvi darbojās mazpulcēnos. Mazpulku organizācijas mērķis bija jaunatnē ieaudzināt tēvzemes mīlestību, stingru un neloķamu raksturu, darba prieku ar pareizu darba izpratni. Visi bērni beidz pamatskolu un mācas Jelgavas 2. ģimnazijā. Brāļi Vidvudi, ģimnaziju beidzot, iesauc Latvīšu leģionā, cīņā pret okupantiem, kas tuvojas valsts robežām. Pēc Kurzemes kapitulācijas nonāk Sibīrijas vergu nometnē. Pēc 8 soda gadiem viņu atbrīvo. Dzīmtēnē atgriežas ar saņemtu veselību.

Dagmāra aizgāja mūžībā 1999. g. 1. septembrī, dienā, kad pirms 60 gadiem sākās II pasaules karš. Viņai bija 13 gadi, kad Sarkanarmija caur Lietuvu virzījās uz Jelgavu un atradās dažus km no viņu mājām, kurās bija jāatstāj. Rudenī atstāj Latviju un dodas uz Vāciju, kur sagaida kara beigās.

Bēgļu nometnē atrod savu dzīves draugu. Izceļošanā nonāk Linkolnā, Nebraskā, kur pirms I pasaules kara bija apmeties, strādāja un beidza universitāti mūsu Latvijas

valsts dibinātājs un pēdējais Valsts prezidents Dr. Kārlis Ulmanis.

Dagmāras māsa Aina beidz Sarkanā Krusta māsu skolu Dānijā. Amerikā strādā kā reģistrēta māsa. Iepazīstas ar teoloģijas studentu Modri Gulbi, apprecas un dzīvo Mineapolē, kur Modris ilgus gadus ir Kristus draudzes mācītājs. Viņi izaudzina un izskolo 2 meitas un 2 dēlus, kuriem ir savas ģimenes.

Dagmāra apprecas Vācijā, kur piedzimst dēls Verners, pārējie 5 bērni dzimst Linkolnā. Kad tēvs Jānis slēdz acis uz mūžību, māte pārnāk dzīvot pie meitas, kur palīdz uzskatīt mazuļus. Pēc gadiem ģimenē rodas sarežģījumi un Dagmāra paliek viena ar maziem bērniem. Viņa strādā 2 darbus, lai nopelnītu ģimenei iztiku. Pašlepnums neļauj lūgt palīdzību.

Vecākais dēls Verners pēc militārā dienesta beigšanas strādā kā preču izvadātājs kādā uzņēmumā Linkolnā. Kādu dienu viņa mašīnai pie satiksmes uģuņiem uzdrāžas otra mašīna un viņš aiziet bojā. Tas ir liels trieciens.

Ar Dagmāru iepazīnos vairākos DV delegātu saietos. Tā arī vienojamies iet kopsolī priekos un bēdās. Aiztecējuši 26 gadi kopš 1973. g. 18. novembra, kad māc. H. Jesifers mūs svētīja, kopējo ceļu uzsākot. Tā gadījās, ka linkolniešiem nolaupīju vanadžu kopas priekšnieci un atvedu uz Bostonu.

Dagmāra savas aktivitātes parādīja sabiedriskā darbā Linkolnā, kur darbojās vanadzēs, kori un draudzē, bija vairāku latviešu organizāciju mūža biedre. Bostonā tūdaļ iesaistījās vanadzēs un bija kopas priekšniece līdz laikam, kad pārcēlamies uz Mežotni, 100 jūdžu attālumā no Bostonas. Kad Bostonas organizācijas atturējās sarīkot prez. K. Ulmaņa 100 gadu atceri kaut kādu politisku apsvērumu dēļ, DV vanadzēs Bostonā to darīja, par ko publika tām bija īpaši pateicīga.

Pārskatot Dagmāras saraksti ar pārējām vanadžu nodaļām ASV, uzduŗos uz Ņujorkas un Vidienas vanadžu vadītājām, kurās savā laikā lūdza Dagmāru kandidēt uz ASV priekšnieces amatu. Viņa no tā atteicās, bet tas norāda uz cienību un mīlestību pret viņu kā aktīvu un nosvērtu darbinieci. Atzīstot viņas darbu DV vanadžu saimē, DV CV viņu apbalvoja ar savu Goda rakstu.

Nākamais trieciens aizgājējai bija dēla Juŗa aizīšana tragiskā nāvē. Kādā ekskursijā Aijovā (Iowa), šķērsojot upi kanū laivā, viņš bija pieaīrējies par tuvu ūdens kritumam, kas laivu ar laivotāju ierāva atvarā. Viņš par ilgu palika zem ūdens. Ātrā palīdzība nespēja viņu glābt. Jurim bija tikai 40 gadi.

Dagmāra ļoti mīlēja savus bērnus un mazbērnus. Tāpat viņi - māti un vecmāmiņu. Meitai Rutai ir sevišķi kupla ģimene - 7 bērni (4 meitas un 3 dēli). Vecākā meita Kristīne ir nobīgusi universitāti un strādā kā skolotāja. Jaunākie apmeklē vidusskolu.

Pēdējos gados Dagmāras veselība gāja uz leju un pieņāca laiks viņas aizīšanai.

Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja māc. Sarma Eglīte

Viņas urnu novietos Rotā, Katskīļos, 2000. g. 30. maijā.

Voldemārs

LEONS VARSLAVĀNS

2000. gada 2. janvārī, 102 gadu vecumā mira vecākais Montrealas latviešu saimes loceklis **Leons Varslavāns**. Viņš bija viens no tiem retajiem cilvēkiem, kam Dievs bija vēlējis dzīvot 3 gadu simtepos - dažus gadus 19. g. s. beigās, visu 20. g. s. un pāris dienas 21. g. s. sākumā. 1959. g. viņš uzraksta savas dzīves notikumus chronoloģiskā kārtībā. Sniedzam tos tālāk viņa nekrologa vietā:

Leons Varslavāns dzimis 1897. g. 29. septembrī, Kalupes pagasta Cepluku ciemā. Cepluku ciems atrodas Dubnas upes krastā, skaistā uzkalnīņā, 2 km no Arendoles muižas Vārkavas virzienā.

Tēvs Antons, Jāzepa dēls, bija maza auguma ar ūsīnām. Prata tikai latviešu valodu, brīvā laikā gatavoja koka traukus un citus galdnieka izstrādājumus, no kā arī Leons iemācījās galdniecību un būvniecību.

Māte Ieva (dz. Lazdāns) bija liela auguma, garīgu dziesmu dziedātāja. Visus bērnus iemācīja grāmatā lasīt; rakstīt viņa neprata.

1919. g. tēvs nomira ar izsituma tifu. Māte 85 gadu vecumā nomira 1948. gadā Latvijā.

Ģimenē bija 4 brāļi: Leons, Jānis, Francis un Antons, kuŗš mira 1938. g. ar diloni. Māsa Veronika ar gaŗo klepu nomira bērnībā. Visi piederīgie apglabāti Lazdānu kapsētā (izņemot brāli Franci, kas mira Montrealā un ir tur apglabāts).

1910. g. tika pie pirmās komunistas Vārkavas baznīcā, kur arī bija kristīts.

1913. g. beidza Pelēču 3-klasīgo pamatskolu un rudenī iestājās Rēzeknes tirdzniecības skolā.

1914. g. 1. augustā sākās I pasaules karš. Leons atradās Pēterpilī, kur pa dienu strādāja pastā, bet pa vakariem mācījās kursos.

1916. g. pavasari nolika pārbaudījumus par pusi ģimnazijas kursa, ar ko atvērās ceļš uz daudz iespējām. Šī gada maija mēnesī iesauca kara dienestā. Tas bija Pēterpilī.

1917. g. nobeidza instruktoru un meteorologu kursus, un tad viņu aizsūtīja uz Rumānijas fronti.

Pēc dažu mēnešu pavadīšanas frontē, tika divīzijas papildu meteorologu kursos. Pēc šo papildkursu beigšanas paaugstināja par virsnieku un nosūtīja uz 71. divīziju par divīzijas meteorologu. Pēc bolševiku revolūcijas šo posteņi likvidēja un Leonu nosūtīja uz Odesas štaba rezervi.

1918. g. bolševiki ieņēma Odesu un Leonam bija jābrauc prom, kad viņš nokļuva atkal Pēterpilī. Kad bolševiki un vācieši noslēdza miera līgumu, pavasari viņš brauca mājās uz Latviju, kuŗa vēl tad nebija brīva valsts. Dzīvoja zem vācu okupācijas un bija laimīgs, ka nevajadzēja ciest badu.

1918. g. 18. novembrī, kad Latvija tika pasludināta kā neatkarīga valsts, viņš strādāja kā rakstvedis Kalupes izpildu komitejā.

1919. g. maija mēnesī viņu iesauca Sarkanā armijā par meteorologu. Leons tika aizsūtīts uz Kaukaza fronti, kur Taganrogā saslima ar izsituma tifu un, neskatoties uz to, ka gulēja uz salmiem, palika dzīvs.

1920. g. saslima ar skorbūtu bada dēļ, tāpēc tika uz Maskavu un brīnīgā kārtā mājās. Ja nebūtu ticis mājās, būtu nomiris ar skorbūtu Krievijā.

1920. g. rudenī iestājās brīvās Latvijas jaundibinātajā Daugavpils skolotāju institūta 2. klasē.

1925. g. maijā nobeidza skolotāju institūtu kā pirmais klasē, neskatoties uz to, ka tajā iestājoties vēl neprata literatūras valodu.

1925. g. septembrī Leons tika iecelts par pārzini Arendoles (Randaukas) 6-klasīgā pamatskolā.

Tur viņš nodibināja un vadīja Latvijas katoļu jaunatnes biedrību, Ceplinieku mašīnu koplietošanas punktu, rīkoja un piedalījās teātra izrādēs, pasniedza Kalupē priekšlasījumus par dažādiem tematiem, viņa raksti tika publicēti avīzēs. Nodibināja un vadīja 417. Āmuļu (Arendoles) mazpulku.

1931. g. 5. jūlijā apprecējās ar Emiliju Gilučs (dz. 1907. g. 10. decembrī), kuŗa bija skolotāja Arendoles skolā. Viņiem piedzima viens dēls (Vitolds) un 2 meitas (Rita

Silis un Edita Harte). Tagad ir 3 mazbērni - Astride Silis, Andrew Harte, Laura Harte.

1940. g. 17. jūnijā Latviju ieņēma Padomju savienība, un ar šo dienu Latvijas valsts zaudēja savu patstāvību. Leons bija pēdējais neatkarīgās Latvijas dziesmu svētkos Daugavpilī, jo sieva Emilija bija Daugavpils slimnīcā ar jaunpiedzimušo meitu Editu. Vēl arvien ir liels savijņojums, pieminot šos svētkus.

1941. g. 14. jūnijā komunisti atbrauca naktī viņu izvest uz Sibīriju. Dievs viņu atkal pasargāja un brīnumainā kārtā karavīri aizbrauca, neienākot skolā, kur viņš dzīvoja ar ģimeni.

1944. g. 22. jūlijā, plkst. 23:00 ar visu ģimeni atstāja Kalnadrūvu (Emilijas vecāku māju) zirga pajūgā un devās bēgļu gaitās. Trīs mēnešus zirga pajūgā bēga, šķērsojot Latviju Liepājas virzienā. Bieži nakts bija jāpavada zem klajas debess pie pastāvīgas kara darbības.

1944. g. 21. oktobrī ar kuģi "Fizilier" atstāja dzimteni no Liepājas cerībā, ka atgriezies dzimtenē pēc kara. Nākošā dienā, t. i., 22. okt., iebrauca Königsbergā, Vācijā.

1944. g. 25. okt. ģimene bija ievietota Gottenhāfenā baraku nometnē, kur deva ēst un nomazgāties, bija medicīniska apskate un dokumentu kārtošana. Tad aizveda ģimeni uz nometni Šakovā (Polijā). No šīs nometnes aizbrauca uz Gortliz'u, kur Leons strādāja Vissnera mašīnu fabrikā. Visa ģimene dzīvoja vecās kazarmās, ap 100 cilvēku vienā istabā.

Leons Varslavāns savā 100 gadu jubilejā

1945. g. 5. feb. aizbrauca uz Altottingu, Bavārijā, kur ziemas laikā visa ģimene gulēja bēniņos, dienā sildījās saulītē.

1945. g. martā pārcēlās uz Arbingu, kur palika līdz kara beigām. 6. septembrī visus pārcēla uz Neottingu, uz nometni, kur visus apgādāja amerikāņi.

1948. g. 19. augustā pārcēla uz Erlangenu (netālu no Nirnbergas).

1949. g. 22. janvāri pārcēla uz Švābu Gmundi, kur nodzīvoja līdz 1950. g. 5. jūnijam.

1950. g. 14. jūnijā ar kuģi "General Heinzelman" izbrauca uz Kanādu.

1950. g. 23. jūnijā iebrauca Halifaksā un ar vilcienu no turienes uz Monrealu, kur ieradās 24. jūnijā.

1951. 10. martā kopā ar brāli Franci nopirka apbūves gabalu un uzcēla māju.

1955. g. uzcēla vasarnīcu netālu no St. Eustache, kur ar ģimeni pavadīja atvaļinājumus.

Kad iebrāva Kanādā, Leons strādāja dažādos darbos, gan kā trauku mazgātājs, saldumu fabrikā un mašīnas operators pie "Ensign" avīzes. Kad to slēdza, strādāja pie "Palm Publishing", kuŗai piederēja "Ensign" avīze. Kad to slēdza 1959. g., Leons aizgāja pensijā, jo vairs savā vecumā jaunā darbā nepieņēma. Pensijas gadus viņš pavadīja savā vasarnīcā, kur nodarbojās ar makšķerēšanu, un vēlāk pavadīja laiku ar mazbērniem gan Hamiltonā, gan Toronto, gan arī savā vasarnīcā upes krastā.

LATVIEŠU SKOLAI MONTREALĀ 50 GADI

LATVIEŠU SKOLA MONTREALĀ 1975./76. m.g. BEIGĀS

NO KREISĀS:

1. RINDĀ: (SĒŽ): INDRA FREIBERGS, ROBERTS VĪTIŅŠ, MĀRA ŠTAUVERS, KRISTĪNE GŪTMANIS, INDRA PALEJS, DAVIDS PUŠPURS, STEVENS TIMMERMANIS, LARISA GŪTMANIS.
2. RINDĀ: (SĒŽ): SKOLOTĀJI I. ŠTAUVERE, V. GŪTMANE, E. RUDZĪTE, SKOLAS PĀRZINIS K. DEKSNIS, V. BRĀZMA, V. DEKSNIS, K. TĒRAUDA un stāv ILGA LEIMANIS.
3. RINDĀ: (STAV): SKOLOT: V. GOLDE, KĀRLIS FREIBERGS, KRISTĪNE ORTMANIS, KRISTĪNE PUŠPURS, SARMA DINDZANS, ALEKSANDRS DINDZANS, ANITA BILINSKIS,

JĀNIS BILINSKIS, DAVIDS TIMMERMANIS, MĀRTIŅŠ KRAULIS, JURIS TĒRAUDS, ANDRIS VĪTIŅŠ, INGRĪDA ZIEDIŅŠ.

PĒDĒJĀ RINDĀ: PĒTERIS GOLDE, MĀRTIŅŠ PALEJS, ERNESTS SKŪJA, ILZE KRAULIS, INTA HŪNS, ANDRIS VĪTIŅŠ, KATRĪNA KRAULIS, PĒTERIS ZIEDIŅŠ, JĀNIS TĒRAUDS,

IZTRŪKST SKOLOTĀJI: I. EPNERE, G. HŪNS, I. MAZUTE, J. STEPRĀNS un Māc. A. VOITKUS.

IZTRŪKST AUDZĒKŅI: LARA EPNERS, DAINA un LAIMA MAZUTES, TAMĀRA un ALEKSANDRS SPŪRMAŅI, ILONA INNUS, KĀRLIS TĒRAUDS un ĢINTS HŪNS.

Kā to vēsta skolas žurnāla "Montrealas jaunietis" 1975. g. 31. maija (Nr. 13) numurs, skolas darbs sācies 1950. gada janvārī, ev.-lut. Trisvienības draudzē. Par neatkarīgu vienību tā kļuvusi 1953. gadā. 1954. gadā noticis pirmais izlaidums, kurā skolu beiguši pirmie 6 absolventi. 25 pastāvēšanas gados skolu bija beiguši 138 audzēkņi. No 1961./2. m. g. pie tās vairāk kā 10 gadu darbojusies arī 3-gadīga ģimnazija, bet no 1972./3. māc. g. īpaša absolventu-semināristu klase. Montrealas Jaunietim 10 gados iznākuši 14 numuri. Pēdējos gados skola savu nosaukumu mainījusi uz Montrealas latviešu skola.

Šajā sakarībā sniedzam foto uzņēmumu, kas rāda skolas sastāvu 1975./6. m. g. beigās. Tajā redzamie skolnieki tagad visi ir pieauguši cilvēki. Liela daļa izveidojuši savas ģimenes, kuŗu bērni apmeklē patreizējo skolu. No redzamiem skolotājiem vīpsaulē devušās 2 - Ilga Štauvere un Elza Rudzīte. Uz dzīvi Latvijā pārcēlies Valsts prezidentes Dr. V. Viķes-Freibergas dēls Kārlis. Meita Indra arī patlaban atrodas Latvijā. Vairāki skolnieki pārcēlušies uz dzīvi citās latviešu apmetņu vietās Kanadā un ASV. Citi kļuvuši aktīvi mūsu sabiedriskās dzīves vadītāji.

Montrealas Latviešu biedrība, kas dibināta 1948. gada 4. janvārī, savas pastāvēšanas 52. gadskārtu atzīmēja 30. janvāra pēcpusdienā, latviešu sabiedriskajā centrā, Lašīnā.

Ievadvārdos MLB priekšnieks M. Štauers atzīmēja, ka no 1949. gada biedru sarakstā atzīmētiem 293 biedriem, Montrealā vēl saimējami vismaz 30 (MLB dibināšanas laikā gados jauni cilvēki), no kuriem 3 bija arī šajā sarīkojumā. Pārējie vai nu aizceļojuši uz citiem latviešu centriem, vai devušies vīpsaulē. No kādreizējiem Montrealas latviešu sabiedrības locekļiem miruši pāri par 600. Blakus aizceļotājiem tas ir otrs lielākais tās kopskaita samazināšanās iemesls. Visus līdzšinējos darbiniekus un sabiedrības locekļus, kas miruši, pieminēja ar klusuma bridī.

Sarīkojuma galveno daļu aizņēma apaļā galda pārrunas, kurās piedalījās Roberts Klaiše, Imants Steprāns, Roberts Kalniņš, Andrejs Vitols un Dags Demandts - 3 paaudžu pārstāvji. Pārrunas vadīja M. Štauers. Visi runātāji bija teicami sagatavojušies un deva interesantu ieskatu pārrunājamā tematikā "Montrealas latviešu sabiedrība: ko gribam darīt un ko darīsim?"

Roberts Klaiše atzīmēja, ka mūsu patreizējo sabiedrības stāvokli dominē demografiskie apstākļi un to virza valoda, filozofija un kultūra. Montrealā esot tikai 3 ģimenes zem 50 gadiem, kurās mājas valoda ir latviešu. 14 citās ģimenēs lieto vairākas valodas - latviešu, angļu un franču. Sabiedrībā trūkstot 50-65 gadīgie. Sabiedrību it sevišķi ietekmējis brinums - brīva Latvija! Sabiedrisko dzīvi pārņemot globālais aspekts. Tā kori tagad dziedot koristi no citiem latviešu centriem (studenti Montrealā) un no Latvijas.

Imants Steprāns apskatīja mūsu stāvokli no globalizācijas aspekta. Ja koloniālisma vilnis mūs atvedis šeit, kā rezultātā mēs esam kļuvuši finanču nomadi, tad mūsu pastāvēšana atkarīga no tā, kā spēsim šīs liesmas dzēst.

Interesantu ieskatu jaunās paaudzes darbībā deva Dags Demandts. Viņaprāt, jauniem Montrealā neesot daudz sabiedrisko iespēju. Uz veco pasākumiem viņiem neesot ko iet. Tādēļ tie arvien vairāk piedaloties globālajos latviešu sabiedriskās dzīves aspektos. Šeit pēc skolas beigšanas nekas neesot. Tādēļ jāveido jauna vienība, kas varētu rast jaunus interešu lokus. Daļēji to aizpildot notikumi Trīsvienības draudzes vasaras ipašumā Tērvetē, bet tas esot par maz. Viņš domāja, ka liela nozīme šobrīd esot internetam, kurā par Montrealu neesot itin nekas.

Roberts Kalniņš, tirgzinību speciālists, apskatīja mūsu vajadzības no šī viedokļa, kā ilustrācijas modeli izmantojot Mazlo trīsstūri. Viņš domāja, ka mūsu sabiedrība nevar pastāvēt tikai Latvijas atbrīvošanas dēļ. Jāizpētot sabiedrības locekļu vispārējās vajadzības un ar piemērotiem pasākumiem jāveicinas to apmierināšana. "Vai organizācijas apmierina šīs vajadzības? Vai tās pilda savus jaunus uzdevumus?" viņš jautāja. Visos apsvērumos jābūt atklātiem. Un ja tā lieta neiet, "tā būda" jāslēdzot ciet un jāveidojot jauna! Tas varētu nepatikt tiem, kas pie pastāvošā lējuši savus sviedrus, bet tā nu vienkārši esot jaunā realitāte. To pierādījusi sporta kluba darbības apsīkšana, jo tā pastāvēšanai vienkārši vairs neesot bijusi vajadzība.

Andreju Vitolu nodarbināja doma, kā sabiedrībā iesaistīt jaunus. Viņš saskatīja vajadzību pēc nopietnas analīzes. Sabiedrība nevarot pastāvēt tikai tādēļ, ka esam latvieši. Ar materiālo un laika atbalstu vien nepietiekot, vajadzīga cilvēku fiziska līdzdalība. Daļēji te varētu palīdzēt ģimeņu limeņa aktivitātes. Plašāk izmantojami tagad pieejamie sazināšanās tīkli; jāpiedāvā kultūrāli sarīkojumi, lai veidotu plašāku sabiedrību. Līdzšinējais sabiedriskais modelis esot par daudz iesēdies, tas jāpārveidojot.

Pārrunās panelistu un apmeklētāju starpā izskanēja vēl viena otra cita doma. Vispārējais atzinums bija, ka šodienas problēmas esot līdzīgas visās modernajās sabiedrībās, ne tikai latviešu un ne tikai Montrealā. Lai sāpīgos jautājumus risinātu vajadzīgas ipašas fokusa grupas, jāveido jauna infrastruktūra, kas popularizējama un pārdodama. Radās arī jautājums, kas būs pārmaiņu laika "globālais ķēniņš". Bija salīdzinājums, ka pārmaiņas esot līdzīgas metamorfozei, kurās rezultātā čūskas maina savu ādu un izveidojas tauriņš. Bija šaubas par to, vai Montrealas latviešu sabiedrība iederas globālajā aspektā.

Patērējot ar vakara dalībniekiem, varēja saklausīt prieku, ka domas jau nebūt nav pārāk atšķirīgas, ka nekas sevišķi jauns netiekot pateikts, bet esot patikami dzirdēt, ka viss tas nākot no jauno un vidējās paaudzes mutēm. Viens otrs izteicās, ka esot klusējis, jo citādi būtu sacēlis vētru, no kurās nebūtu tikuši ārā. Miermilīgajā gaisotnē, kāda valdīja centra kamīna zālē, kur sarīkojums notika, tas gan likās neiespējami.

Nav šaubu, ka šāda domu izmaiņa ir ļoti nozīmīga. Tā būtu ne tikai atkārtājama, bet būtu jāraugās, lai no tās nāktu arī konkrēti ieteikumi, kurā pieņemšanas gadījumā būtu jāveido darba grupas, kas tos īstenotu. Tā arī pierādīja, ka neesam vēl pamirusi sabiedrība un ka tai ir itin teicamas tālākas pastāvēšanas iespējas, kas atkarīgas no mums pašiem un daļēji arī no globalizācijas piedāvājumiem. Un varbūt, ka no šīm pārrunām varētu kaut ko iegūt mūsu centrālā pārstāvniecība - LNAK, jo tai jau ir gluži tādas pašas pastāvēšanas problēmas (divi pārrunu dalībnieki ir LNAK patreizējās padomes locekļi) kā mūsu sabiedrībai.

Kur radīsies jaunie darbinieki? Varbūt, ka šādas pārrunas, fokusa grupas ik vienā no mūsu sabiedriskām vienībām varētu palīdzēt. Tas tomēr palika atklāts jautājums.

Bija arī runa par to, ka Latvijai būtu jānāk talkā mūsu sabiedrības nākotnes nodrošināšanā ar kultūras eksportu, jo tās-interesēs taču ir, lai mēs te pilnīgi nepazustu un ncasimilētos.

Biedrības darbinieki bija klājuši uz kodu galdu, kurā gardumi ātri pazuda to baudītāju mutēs. Nora Saletes bija izcepusi gada svētku kriņģeli, kas visiem garšoja teicami. Uz tā aizdegtās sveces nopūta MLB priekšnieks M. Štauers un MLB Ziņotāja administratore A. Poriete-Bedard. Visi kopā nodziedāja "Lai dzīvo sveiks!", vēlot MLB sekmiņas nākamās pastāvēšanas gadus. □

M. Štauers

PENSIONĀRI JAUNGADA SAJETĀ

Pirmais un vienīgais mūsu pensionāru saimes saiets janvāra mēnesī notika 13. datumā. Tas bija pulcinājis samērā plašu sudrabetu (ne jau visiem - red.) galvu saimi, ap 70 locekļu. Sanāksmi atklāja valdes priekšsēdis V. Paegle ar pāris dzejoļiem un Jaunā gada vēlējumiem savai saimei, kā arī iepazīstinot ar 2 jauniem apvienības biedriem - Ritu Lucis un viņas dzīves draugu. Ar klusuma bridī, pieceļoties, godināja divus otrajā saulē aizgājējus - Margaretu Frišmani un Leonu Varslavānu.

Svētbrīdī vadīja un Jaungada vēlējumus izteica māc. R. Caune. Viņai sekoja režisora Gunāra Vērenieka stāstījums un Latvijā uzņemtas video filmas izrāde, kas pārraidīta arī Latvijas televīzijā. Tajā bija viņa vērojumi un izvērtējumi par latviešu teātrinieku lugu izvēli un atsauksmi Latvijas teātriem mūsu sirmajā Rīgā. Viņš norādīja, ka interese par dziļā satura lugu nav spējusi pacelt apmeklētāju skaitu, kas Latvijas teātriem garantētu izdzīvošanu. To gan panākot komēdijas un vieglāka satura lugas. Lai teātri varētu pastāvēt un aktiepi spētu izdzīvot, jāpiemēro-

jas teātra ļaužu prasībām un viņu vēlmēm. Intervijas temats bija jautājums, kas plašāk apskatīts lugā "Kā tikt pie vīra?", ko Dailes teātris G. Vērenieka režijā šo sezonu izrāda savā programmā. Režisoram bija jāatbild arī uz skatītāju jautājumiem. Aktiepiem dzīve Latvijā esot ļoti sīksta, jo algas ir ļoti zemas un lomu izvēle maza.

Ilga Strautiņa ar kartiņu pasniegšanu un dzejoļu nolasīšanu apsveica janvāri dzimušos pensionāru saimes biedrus: Helenu Homiku, Pēteri Rudzātu, Albertu Bārziņu, Ernu Ozolu, Miervaldi Peizi, Lidiņu Zalinkēviču, Imantu Frišmani un Klitiju Vitiņu. Tam, kā jau parasts, sekoja "Daudz baltu dienīņu" un vīna glāzes pacelšana. V. Paegle paziņoja, ka arī februārī būs tikai viens saiets - 17. datumā. Sekoja pensionāru saimes saimnieču sarūpētais cienasta galds ar ceptu cāli, kartupeļiem un salātiem, kā arī bagātīgs saldo maiziņu klāsts. Saiets noslēdzās ar V. Paegles uzņemto video filmu par savu un dzīves biedres Ainas Latvijas apceļojumu. Žēl, ka aukstā laika dēļ lielajam centra televīzijas aparātam bija aizsalusi balss, ko neviens nevarēja salabot, un skatītājiem bija jāsamierinājas tikai ar redzēto, bet kas bija interesants. □

Skrastiņu Indulis

=====

KANADAS LATVIEŠI!

Tuvojas Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā jaunās padomes vēlēšana.

LNAK vēlēšanu komisija izsludina padomes vēlēšanas

2000. gadā no 30. oktobra - 20. novembrim

Kandidātu sarakstus vēlēšanām var iesniegt organizācijas, draudzes un grupas ar ne mazāk kā 15 balsttiesīgu vēlētāju parakstiem.

Kandidātu sarakstus var iesniegt vēlēšanu komisijai personīgi, vai arī sūtīt pa ierakstīto pastu līdz līdz šī gada 14. aprīlim (pasta zīmogs).

Adrese: LNAK vēlēšanu komisija,
4 Credit Union Drive
Toronto, ON, M4A 2N8

Tuvāku informāciju var saņemt pie vēlēšanu komisijas locekļiem un priekšsēža

Imanta Baloža,
26 Satchell Blvd
West Hill, ON M1C 3B4
Tel. 416-284-8833
e-pasts: imants@inforamp.net

LNAK VĒLĒŠANU KOMISIJA

PATEICĪBA

Sirsniņi pateicamies visiem, kas ziedojuši piemiņas veltei mūsu mīļajai mātei un vecmāmiņai Irmāi Valdmānei aizejot mūžībā.

Ar cieņu,

Vidvuds, Māra un Dags

1. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montreālas latviešu biedrības izkārtjumā, viesosies Sanfrancisko Mazais teātris ar Leldes Stumbres lugu "Aktiepi" Laimoņa Siliņa režijā. Ieejas biļetes \$ 25, jauniešiem no 12-18 gadiem \$ 12, bērniem - brīva. Plašāks paziņojums marta MLB Ziņotāja numurā.

LATVIEŠU DAĻĀMATNIEKU SAVIENĪBA KANADĀ

2000. gadā rīko

Kanadas latviešu centrā Toronto,
4 Credit Union Drive

TAUTAS TĒRPU SKATI

Būs izstādīti ap 60 etnogrāfiski pareizi tautas tērpi, pārstāvēti visus Latvijas novadus

Zintas Enzelīpas

Lilijas Treimanis un

Judītes Vāgneres vadībā.

Skate būs atvērta:

piektdien, 30. jūnijā, no plkst. 10-22

sestdien, 1. jūlijā, no plkst. 10-22

svētdien, 2. jūlijā, no plkst. 10-22

pirmdien, 3. jūlijā, no plkst. 10-15

un

TIRDZIŅU.

Lūdzam pieteikties tirdziņam, rezervējot galdus.

Tirdziņa vadītājs: Visvaldis Ozols,

4225 Bloor St. West

Etobicoke, ON M9C 1Z6

Tel. 416-620-5222

Vadītāja palīdzē: Ilze Edels,

55 Queen St. E., Suite 1404

Toronto, ON M5C 1R6

Tel. 416-366-4708

Fakss 416-366-4777

Tirdziņš būs atvērts:

piektdien, 30. jūnijā, sestdien 1. jūlijā, svētdien 2. jūlijā no plkst. 10-18, pirmdien 3. jūlijā, no plkst. 10-15.

Tirdziņš un skate būs slēgti lielā kopkoncerta un tautas deju lieluzveduma laikā.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS

\$100 - 500

\$501 - 10,000

\$10,001+

ASV/KANADAS

\$8.00/ 10.00

\$16.00/ 20.00

\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniem (416) 922-2551, jeb rakstiet Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5 Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

Laipni lūdzam MLB biedrus un LNAK aktīvos dalībniekus, kas tos maksā caur MLB, nokārtot savus maksājumus meklējoties, lai nodrošinātu savas tiesības piedalīties LNAK vēlēšanu kandidātu sarakstu sastādīšanā un MLB delegāta piedalīšanās iespēju nākamajā LNAK padomes sesijā.

DRAUDZĪGS AICINĀJUMS

Luznavas lauksaimniecības tehnikuma skolotāji lūdz latviešus Rietumos ziedot universitātes limeņa mācību grāmatas pedagogijā, psiholoģijā un tieslietās (civiltiesībās - common law), kuŗas tiem palīdzētu sagatavoties maģista grāda iegūšanai neklātienē veidā. DV Montrealas nodaļas valde apsolvījusi šīs grāmatas Luznavas skolotājiem nosūtīt. Lūdzam sazināties ar I. Skrastīņu, tālr. 450-473-8479, vai K. Čaku, tālr. 514-697-4630. Pateicamies par Jūsu atsaucību.

DV Montrealas nodaļas valde

vispārējū notikumi šī gada sākumā,
kas, šķiet, pelnījuši ievēribu

● Sešu dienu laikā - 11., 14. un 16. februārī Montreala piedzīvojusi 3 prāvākus snieguntekus. Pavisam šo sešu dienu laikā nokritis 61 cm sniegs. Pilsēta klāta baltajā segā, ielu malās sniega kalni, kuŗu novākšana pilsētas pārvaldei sagādā grūtības un prasa līdzekļus. Mašīnu novietošana ir sarežģīta un bieži kavē sniega tīrītāju darbu. Turpretim slēpotājiem un ziemas mīlotājiem sevišķs prieks par šo dabas skaisto dāvanu, kas ietērpusi pasauli patīkamā gaišumā. Pavidam palīdz saulainās dienas, kuŗās saules enerģija palīdz izkausēt daļu no nokritušā sniega un sniega kalnu dienvidu pusē veido ledainas figūras. Kopš Ziemsvētkiem Montrealā nav bijis atkusnis, kas ir diezgan neparasti. Parasti tāds ierodas februāra sākumā, bet šogad izpalicis.

● Februāra sākums pilsētā iezīmējies ar publiskās satiksmes traucējumiem, kuŗus radījuši autobusu vadītāju un meħāniķu darba palēlināšanas gājieni, kuŗu rezultātā ik rītu no pieejamo autobusu skaita izstājas no 100-150 autobusi, bet pievakares stundās - ap 75. Un viss tas uz satiksmes lietotāju rēķina, kuŗiem jāgaida uz transportu garās rindās un ilgi, bieži nokavējot darba sākumu un radot citas neērtības. Publiskās drošības padome gan likusi arod biedrībām šo protesta veidu pārtraukt. Tās to apsolvījušas darīt, bet tomēr paiešot vēl vismaz 10 dienas līdz satiksme varēs darboties ierastā kārtībā. Strīdus radies sakarā ar pensiju iemaksām darbinieku pensiju fondā.

● Neiedomājamu trauksmi sagādāja ugunsgrēks Dorvalas lidlaukā. Bija jāevakuē vairāk kā 1000 pašāzieŗu un lidlauka darbinieku, jāpārtrauc lidmašīnu attiešana un jaunu pienākšana. Bija radies liels sastrēgums, kuŗa risināšanai pietrūka gaidītās koordinācijas.

● Milzu satraukumu radījusi Austrijas Brīvības partijas vadītāja Joerga Haidera negaidīta ierašanās Montrealā, it kā lai piedalītos kādās kāzās. Prese un televīzija uzmācīgā kārtā sekojusi katram viņa solim. Sevišķi uztraukušies žīdi un sociālisti. Publicitāte tuvojas gandrīz kaŗa noziedznieku medībām. Viss tādēļ, ka Haiders piedalījies jaunās minoritātes valdības veidošanā Austrijā, jo viņa vadītā labā spārna Brīvības partija tikko aizvadītās vēlēšanās ieguvusi 30% vēlētāju atbalstu. Iebildumi ir arī provinces un federālās valdības ministriem. Speciālā

intervijā Haiders liecinājis, ka neesot nacists, bet tam būtībā neviens netic, jo viņa dažkārt neapdomātās izteikas izsaukušas protesta viļņus. Visos lielo pilsētas laikrakstu pirmās lappuses rotā viņa fotogrāfija, ko pavada gaŗi raksti. Virsraksti ir skaļi un nežēligi. Vēl viens veids kā satraukt cilvēku prātus.

● Desmit dienu laikā neiedomājami cēlušās benzīna un siltumapgūres eļļas cenas. Benzīns no 69.9 c/l uzkāpis uz 78.9 c/l, bet eļļa no 29 c/l uz 48 c/l. Tas rada saimnieciskas grūtības visdažādākos veidos. Trūcīgiem ir grūtības ar siltuma sagādi, auto īpašniekiem nopietni jādomā par braucienu ierobežošanu, bet it sevišķi grūti klājas smago transporta mašīnu īpašniekiem. Pat pilsētai ir galvas sāpes, jo sniega novākšana maksās daudz vairāk kā iepriekšējos gadus. Vēl vairāk cēlušās dīzeļeļļas cenas, kas pārsniedz benzīna likmes. Vai šīs cenas tuvākā nākotnē atkal kritīsies, nav zināms. Starplaikā jāpievelk siksna.

● Ceļas arī pārtikas cenas. Jārēķinājas, ka pieaugs arī citas, jo ātrāk vai vēlāk transporta sadārdzināšanās būs jāsamaksā patērētājiem. Dzīves dārdzība kāps un dzīves iztika pensionāriem kļūs arvien sarežģītāka. Sevišķi sadārdzinājušies zobārstu pakalpojumi. Tiem, kam nav īpašās apdrošināšanas, priekšā stāv grūtas dienas, ja piemetas zobu sāpes. Jārēķinājas ar simtiem dolāru izdevumu. Paskatīšanās mutē maksa sākas ar \$ 50. Dārga kļuvusi medicīna. Rezultātā daudzi to nespēj atļauties un cieš savas kaites bez tās. Tā nu modernā sadzīve nav bez savām ēnas pusēm.

● Šeijenes prese ziņo, ka Latvijā sāksot izmeklēt K. Kalēja lietu, izmantojot Kanadā un citur pasaulē savāktos materiālus pret viņu.

● Šī gada sākumā Montrealas latviešu sabiedrība zaudējusi 3 savus locekļus. Miruši Leons Varslavāns, Juris Ozoliņš un Antons Laizāns. Skumstam par viņu aiziešanu un sakām līdzjūtību tuviniekiem.

● Uzlabojoties saimnieciskiem apstākļiem Kanadā un arī Kvebekā, pamazām nostabilizējies nekustāmo īpašumu tirgus. To vērtība ceļas. Tos pārdot var daudz īsākā laikā kā līdz šim. Tas nozīmē, ka mūsu vērtība, vismaz uz papīra, ir pieaugusi.

TRĪS REIZ DIENĀ

Ko lai es daru, ja es milu

Trīsreiz dienā

Galvas segas mainīt?

Dienās drūmās tumšajās
No pasaules es slēpties vēlos.
Tad galvā platmali lieku
Un jutos neredzama.

Ja laukā plosās lapkritis,

Tad raiha es kā rudens eju.

Ja krusa ar lietu mainās,
Es galvu lutināju samtā mikstā.

Kad laukā sals jau pieņemams,

Man galvā turbānīte glieta.

Vien sniega vētrai trakojot,
Es galvu ūdeļādās slēpju.

Tik pašā pavasarī uzziēdu

Kā purpursarkans zieds.

Kad saules tveicē
Rozes plaukst un vist,
Tad salmenīti galvā lieku
Un saku pasaulei:
"Cik dzīve skaista ir!"

Veltīts cepuru meistarei Mildai Skadiņai.

Maiga Apse

Biezāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

20. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
20. februārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **saīsināts dievkalpojums**. Sekos kafija groziņu veidā un **draudzes pilnsapulce**.
26. februārī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **gada sapulce**. Plkst. 13:30 sapulce būs tiesīga pie jeb kura ieradušos biedru skaita. Dienas kārtībā: budžets, ziņojumi, nākotnes saīņu akcijas, vēlēšanas.

1. martā, plkst. 14:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
5. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **draudzes darbinieku amatā ievešanas dievkalpojums ar dievgaldu**.
9. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde**.
9. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības un DV Montrealas nodaļas kopējs **plkv. O. Kalpaka atceres sarīkojums**.
19. martā, plkst. 10:30, Notre Dame Bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
19. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
23. martā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde**.
23. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **gada sapulce**.
26. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.

1. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, MLB izkārtotumā, Sanfrancisko Mazā teātra viesizrāde - L. Stumbres "Aktieŗi" L. Siliņa režijā. Plašāks paziņojums nākamreiz.
2. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
5. aprīlī, plkst. 14:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
9. aprīlī, plkst. 16:00, latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **gada svētki**. Ziņas sekos.

MLB Z 2000 II 800 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicāji!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 17 februārī pensionāros. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 21. februārī. Red.

Pateicamies visiem tiem lasītājiem, kas atsaukušies uz aizrādījumu "Grasi, lūdzu!" virs MLB adreses uz sūtījuma aplokšnes. Patikami atzīmēt, ka atsaukušies daudzi. Bijuši arī daži pārpratumi, kas nokārtoti. Lūdzam lasītājus nokārtot savus maksājumus, lai mums šis lūgums nebūtu jāraksta.

Lūdzam tos lasītājus, kas atzīst izdevumu par interesantu, iepazīstināt ar to savus paziņas gan šajā krastā, gan Latvijā. Lai mūsu prese varētu pastāvēt, vajadzīgi jauni lasītāji, jo citādi tai draud iznīkšana, pat gadījumā, kad tās izdevumi atzīti par vērtīgiem un vajadzīgiem. Nāciet talkā to iegūšanā, vai nu pasūtīnot to saviem tuviniekiem dzimtenē, vai iegūstot jaunu abonementu savā dzīves vietā. Redakcija un lasītāju saime būs par to Jums pateicīga.

Piezīme: Šoreiz nav sevišķi labi izdevies Latviešu skolas Montrealā uzņēmums, ko pārņemām no Montrealas Jau-nieša. Iespiedums no oriģinālfotogrāfijas izrādas daudz skaidrāks. Pārspiedisim to nākamreiz, lai jūs redzētu, kādas ir mūsu tehniskās problēmas. Punktota klišeja pārnēs punktus uz matricas un sejas iznāk neskaidras. Atvainojiet!

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1999./2000. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda _____ Kopā	\$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

0304047276

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas

*Ari ceļojumi uz citām eksotiskām
salām un kontinentiem*

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 322-7414

191 Eglinton Avenue East, Suite 308
Toronto, Ontario M4P 1K1
Fax: (416) 322-7315

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Carlyanna

Tagad Rīgā!

**Hotel
MĀRA**

Kalniciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316
Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:
613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv

tīmeklī:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

Laipni lūdzam visus sarīkojumu rīkotājus - draudzes un organizācijas iesniegt ziņas Sabiedriskās dzīves LAIKRĀDIM rakstiski. Tāpat arī visus paziņojumu un pateicību tekstus. Lūdzam rakstīt uz pilnas loksnes. Ja Jums ir iespējams paziņojumu tekstu sagatavot iespiešanas kārtībā, būsim par to pateicīgi. Lūdzam šādus tekstus nesalocīt, jo locījums varētu tos sabojāt. Rakstos lūdzam ievērot dubultrindu atstarpi.

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štauvers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Nora Saletes, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

FEBRUARY 2000 FEVRIER

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832